

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 10 K — f.
Fél évre 5 K — f.
Negyed évre . . . 2 K 50 f.
Egyes szám ára 20 fillér

ZALAMEGYE

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

Politikai és társadalmi hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések:

= Megállapodás szerint. =

Nyilttér soronként 1 K.

Kéziratokat

nem küldünk vissza

Gazdasági ismeretek.

A szabad verseny megmutatta az utat a gazdasági élet fejlesztése felé, de megteremtette azt a reális, rideg és önző világfelfogást is, amely egész osztályok elégedetlenségére s nemcsak gazdasági, hanem társadalmi viszályokra is vezetett.

Az elégedetlenség és viszály pedig annál inkább kiélesedik, minél kevésbé ismerik az emberek a gazdasági élet törvényeit s járatlanságuknál fogva hajlandók a szociális életet uraló törvények következményeinek, vagy egész osztályokra nézve nyomasztó helyzeteknek okait és forrásait egyéneken keresni.

Hányszor találkozunk még tanultabb embereknél is olyan hajmeresztő gazdasági nézetekkel, hányszor hirdetnek nagyhangon olyan gazdasági elveket, amelyek homlok-egyenest ellenkeznek az egész világot mozgató gazdasági törvényekkel. Ezek a tanok, ezek a nyakatekert elvek alkalmasak arra, hogy izgassanak, de nem képesek arra, hogy hibákat orvosoljanak anélkül, hogy a társadalom testén nagyobb sebeket ne üssenek.

Hogy a gazdasági életre vonatkozó tévtanoknak eleje vétessék, általánosítani kell a közgazdasági ismereteket.

A pangás korszaka legjobban megtanított bennünket arra, hogy a közgazdasági ismereteknek mekkora haszna van. A földműves épügy rászorul a gazdasági élet törvényeinek ismeretére, mint az iparos és a kereskedő s a forgalmi élet mai fejlődésében nem elég, hogy a nép nagy tömege csak annyi közgazdasági ismerettel rendelkezék, amennyit az elemi iskolákban nem is külön tárgyként, hanem a beszéd és értelemgyakorlatok során tanul meg az iskolás gyerek.

Nem valljuk azok névetét, akik a közgazdasági tanok titkaiba félnek beavatni a nép szélesebb rétegeit, mert attól tartanak, hogy a közgazdasági ismeretek táplálni fogják azokat a törekvéseket, amelyek a

népet a szociálizmus tanainak meg akarják hódítani. A természetes és józan haladás hívei nem a földosztás és a sztrájk apostolai s nincs ok attól félni, hogy ezek tanításából éppen a szociálizmus legvadabb tanait fogja a nép kiragadni. A szociálizmus terjedésének gátja lehet csak az egészséges közgazdasági tanok általánosítása, mert ebből a nép meg fogja tanulni, hogy van a gazdasági élet fejlődésének egészségesebb irányzata is, mint a szociálizmus; megtanulja azt, hogy a jólét egyedüli forrása a munka s hogy a tőke sem egyéb a munka összehalmozódott eredményénél; belátja azt, hogy a földosztás ostoba álom s az izgatók által csinált mozgalmakkal kierőszakolt eredmények értéke nincs és csak lassu és természetes fejlődés, szorgalom, tanulás és munka árán lehet a gazdasági életet rázkódtatások nélkül úgy átalakítani, hogy az átalakulás ne romboljon, ne temessen el egész osztályokat, hanem a boldogulás és jólét forrása legyen a lehető legtöbb ember számára.

Ha a közgazdasági ismeretek általánosításának hívei vagyunk is, nem akarjuk azt mondani, hogy folytonosan a közgazdasági tanok elméletével foglalkoztassuk a népet. Elég volna, ha rászoktatnánk arra, hogy a benne kétségtelenül meglevő közgazdasági érzéket fejlessze, kibontakoztassa. Ezenfelül azonban szükséges a közgazdasági ismeretek specializálása. A nép minden rétegét és osztályát foglalkoztassuk a közgazdaság azon részével, mely életéhez, foglalkozásához legközelebb áll: a földművest a földművelés gyakorlati és elméleti ismereteivel, az iparost az ipari termelés, a kereskedőt a közforgalom ismereteivel.

Különösen azonban a magyar földművelő osztály van rászorulva arra, hogy tanítsuk, oktassuk és vezessük. Az iparos és kereskedő tanultsága és intelligenciája sokkal magasabb fokon áll s emellett látkörének szélesbítésére, tapasztalatok gyűjtésére is sokkal több alkalma nyílik, mint a helyhez kötött földművesnek. Az iparosok és

kereskedők legnagyobb tömege városokban zsufolódik össze, ahol az önművelés eszközeit könnyen megszerezheti, míg a földet művelő nép kezébe csak az izgatók által terjesztett iratok jutnak s a nép életét és lelkét nem ismerő könnyelmű, sokszor lelkiismeretlen emberek tévtanokkal mérgezik meg a földműves lelkét. Hallatlan rombolást visznek véghez a politikai izgatás és a szociálizmus álmainak szolgálatába szegődött krajcáros ujságok, amelyek helyett józan, okos gazdasági tanokat, munkásságot és erkölcsöt hirdető olvasmányt kellene adni a nép kezébe.

A kormány a népszerű gazdasági előadások rendezésével és népkönyvtárak felállításával igyekezett a földművelő népet foglalkoztatni a téli pihenő alatt. A gazdasági egyesületek szintén igyekeznek a népre hatni előadásokkal, háziipari tanfolyamokkal, a gazdasági ismeretek terjesztésével. Fontos és értékes mozgalmak, de csak akkor lehet tőlük nagy eredményeket várni, ha a közgazdasági gondolkodásra már az iskolában rászoktatják a népet. Amikor az ész és a lélek fogékony, akkor kell az ismereteket belevinni a nép gyermekeinek lelkébe.

Németországban már évek óta erős mozgalom folyik, hogy a humanisztikus ismeretek mellett nagyobb teret nyissanak a gyakorlati irányú ismereteknek. Bennünket is meg fog hódítani ez a mozgalom s el fog jönni az idő, hogy nyelvtani szabályok, a történelmi adatok és a természetrajzi ismeretek mellett a nép véérébe a közgazdasági ismeretek is át fognak menni.

Kívánatos volna, hogy amikor a nép életébe vágó közgazdasági kérdések kerülnek napirendre, olyan érdeklődéssel mozduljon meg az egész ország, mint most, amikor politikai kérdésekről van szó. Csak akkor lehet számítani arra, hogy a nép az izgatóknak szemébe ne vessen, s nem fogja elhinni azokat a tanításokat, amelyeket a tömegek hiszékenységből élő emberek hirdetnek s belátja, hogy a gazdasági egyenlő-

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES ÍZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

Ma! számunk 14 oldal.

ség lehetetlen óhajtás, hogy a legnagyobb gazdasági érték a munka, a józan élet és a takarékoság. Intézményeket egyesek hibáiért és kapzsiságáért felvilágosított nép soha sem kárhoztat; bűnös kinövések miatt nem hoz általánosító ítéletet s meg tudja különböztetni a józan törekvést a szédelő spekulációtól, megismeri a gazdasági tényezők értékét anélkül, hogy a sok szóval és kevés tehetséggel dolgozó izgatók torzítók tartanának szeméi elé.

Világosítsuk fel a népet, tanítsuk meg arra, hogyan gondolkozzék a gazdasági életről; ismerje meg, kik igaz barátai: azok-e, akik izgatják s elégedetlenséget hintenek el a békés falvakban, vagy akik józan és munkás életre intik, megmutatják a boldogulás útját s ennek eszközeit is igyekeznek a kezébe adni.

Zalavármegye határozata. Egy fővárosi lap azt írta, hogy legközelebb Zalavármegye határozatának, amellyel a passzív retentiát szervezte, megsemmisítésére kerül a sor. A legérdekesebb a dologban az, hogy a megyei határozat még fel sem terjesztett a miniszterhez, miután a törvényszerű kihirdetési határidő nem járt le. A minisztériumban tehát hivatalosan tudomást sem szereztek a vármegye határozatának tartalmáról s máris világgá röptült a hír, hogy azt meg fogja a kormány semmisíteni. A hír úgy szól, hogy a megsemmisítést kimondó határozat már készen is van. Ismerve a Pestvármegye határozatára vonatkozó miniszteri rendeletet, természetesen mi is tudjuk, hogy Zala határozatára is ugyanez a sors vár, de ezideig még a belügyminisztériumban nem dönthettek, mert a határozatot nem is látták.

Az urak.

Az ifjuság élvezi a szabadságot. Nem gondol a holnappal. Az apáknak azonban föl a fejük. Lejár a vakáció, ide s tova el kell határozni: mi legyen a gyerekből. A töprenkedés vége

Séta közben.

(A város egyik főutcájából egyenesen a vetések közt a szőlőhegy felé széles sétautat visz. Bandi úr a város felől menet már tízperces utat lerótt, mikor szemben találkozik Tamás úrral. — Holdvilág mellett este 9 órakor júliusban).

Bandi: Hopplá, Tamás! . . . Hát te mi az ördögöt itt?! . . . Jó estét, — szervusz! — (kezet fognak.)

Tamás: (kimérten) Szervusz . . . Sétálok . . .

Bandi: (vígán) Ugyan ne légy oly' mogorva, Tamás! . . . (hirtelen karon fogja és hozzáhajol) Nincs itthon, ugye, — a feleséged? . . .

Tamás: (felsóhajtva) Nincs . . . a kis lányom sincs . . . (kissé élese) Hát te ezt honnan tudod? . . .

Bandi: Habaha! — honnan tudom? . . . Na gyere, szolgálak a magyarázattal. (Tamást a szőlőhegy felé vezeti.)

Tamás: (neheztelő hangon) Páltól bizonyosan! . . . (dörmögve) Semmit se tud megtartani a begyében . . .

Bandi: (kedélyesen) Dehogy a Palitól, Tamás, — vele is ezer esztendeje beszéltem, mint veled . . . Te magad bizonyítod a valóságot. Azzal, hogy este itt andalogsz a mezőben egyedül. —

mindig és újra csak az lesz: legyen belőle ur. A pálya, az közömbös. A földolog az, hogy ugynevezett uri pálya legyen.

Az ur fogalmát nálunk meglehetősen ferdén magyarázzák. Azt tartják urnak, akinek titulus dukál. Pedig ha belenéznek a titulusban bővelkedő urak életébe, megváltoztatnák ezt a nézetet. Az az ur, aki anyagilag és egyénileg független; akinek a munkaereje és tehetsége nincs örökre lekötve egy taposó malomba; akinek érvényesülése nem függ sem protekciótól, sem rokoni összeköttetésektől, aki maga teremti meg saját egyéni értékével a tekintélyét.

A független élet az uri élet. Nem a munkátlanság, nem az anyagi javakban való turkálás, a rang, hanem a függetlenség, a szabad pálya emeli az embert urrá.

Magyarországon hovatovább mindig kevesebb lesz a független ember, különösen az értelmiség körében; de azért nincs még egy olyan nemzet a világon, amelyben annyi volna az ur, mint minálunk.

A kezeosztály nagy tömegének lábai alól el-mállott a föld s a jobb módhoz szokott urak a mindenható államhoz menekültek: adj nekünk hivatalt. De a mindenható állam sem adhat mindenkinek kenyeret s a nagyszámu felesleg mihez kezdjen? A boldogulást a szabad kereseti pályákon keresi. Természetesen az értelmiségi pályákon, mert iparos és kereskedő még mindig nem akar lenni.

A mindennapi kenyeret és penziót biztosító hivatalokba be nem dugható felesleg ügyvéd vagy orvos lesz. Jó is volna ez így, ha ennek a feleslegnek nem volna ismét nagy feleslege.

Az ügyvédek panaszkodnak. Olyan sokan vannak s olyan sok köztük a szegény, hogy szinte fele az egész karnak. Gondolta volna e valaki ez előtt harminc esztendővel, hogy az örökké jussát kereső, mindig perlekedő magyar nem lesz képes a prókátorokat eltartani? Ez az idő bizony bekövetkezett. Most is szívesen perelne ugyan a magyar, de hát több a prókátor, mint a per. Ez egy társadalmi betegség, amelyen jó volna segíteni, ha lehetne. De aligha lehet. Mert megállapíthatják, hogy mennyi ügyvéd elég a perlekedő magyarnak, de mi lesz majd azokkal, akik a mindennapi kenyérért szerzik meg a diplomát?

Mit mondjon, mit tanácsoljon az aggódó apa fiának? melyik pályára léphet, ahol nincs felesleg? Az orvosnak, mérnöknek, tanárnak talán jobb dolga van, mint az ügyvédnek? Akármerre nézünk, nyüzsg a sok diplomás ember s ha kettő-három boldogul, husz-harminc tengődik s átkozza azt a pillanatot, amelyben uri pályára lépett.

A legtöbbjét nem is azért nevelték diplomás embernek, mert tehetsége volna hozzá, hanem mert az ur azt hiszi, hogy a fiából nem lehet

Ha itthon volna a feleséged . . . (kacagással meg-megszakítva) Bocsáss meg Tamásom, de rólad már csak az a hír kering a városban . . . hallom lépten-nyomon . . . hogy papushős vagy . . . Pantoffelheld . . .

Tamás: (közbevágva) Szamarak vagytok! . . .

Bandi: . . . hogy amióta megfeleségesedtel, vége víg Tamásnak . . . (komolyan) De nem is értem, mit csináltok ti, — java része a házasmembereknek! . . . Te, aki az élet maga voltál, kacagásodtól esengett az utca, felesillant száz lánynak a szeme, — valóságos csigabiga életet élsz . . . Erzsike épp tegnap panaszkodott . . .

Tamás: (érdeklődve) A víg leány? . . .

Bandi: Igen, a vidám Erzsók, hogy a mult héten találkozott veled a patika előtt, de csak rá se hederítettél . . . Hej! pedig . . . Na de ne szólj szám, nem fáj fejem . . . (Tamást oldalba löki) Elég az hozzá, nagy kutya vagy Tamás! . . .

Tamás: (magában) Csak voltam . . . (hangosan) Csak voltam, ha ugyan voltam! (erősebben) Ti azt hiszitek, legényemberek, hogy a házaset kalabriáspárti . . . Ha ma vesztek, holnap visszanyerhetem.

Bandi: (negédesen) Ugyan, ugyan . . .

Tamás: Igen, fogalmatok sincs arról a bensőséges viszonyról, melynek házaset a neve.

más, mint ur. És a szegény ember? Az meg úgy vélekedik, hogy a fia csak akkor lehet boldog, ha urnak neveli.

Mind urak vagyunk, de milyen urak! Olyan urak, hogy mától holnapra küzdünk a létért. Talán nem éhezünk, de sokat nélkülözünk; sok jogos kívánságról le kell mondanunk, hogy takar-gassuk azt, ami nincs.

Amint az egyes ember okos, de amint tömeggé verődik, buta, azonképpen van a nyomorusággal is. Csak nagy tömegekben merünk nyomorusá-gunkról kiabálni, külön-külön mind boldogok vagyunk, mind jólétben élünk, a magunk baját, nyomoruságát mind gondosan eltakargatjuk, mert így parancsolja az álszégény. Sejtjük, hogy mit kellene tennünk, adunk is egymásnak jó taná-csokat, de nem követjük. Uri pályákra tódul az ifjuság. Így lesz ezután is s amint eddig nem volt, úgy a jövőben sem lesz ur, aki a fiából ne urat akarjon nevelni s nem lesz szegény ember, aki ne szeretné, hogy ur legyen a magzatjából.

Uri nemzet vagyunk. Képzeltető e magyar ur, aki a fiát kereskedőnek vagy iparosnak adja, valameddig a nyomoruság hetvenhétszer a föld-höz nem vágja? A mesterség, valamint az adás-vétel mind olyan dolgok, amelyeket szükségese- nek tartunk, de jobbnak véljük, ha más eszeleksi, mint mi. És ellepik a diplomás pályákat s fríg protekcióból élő emberek, kik egyebütt talán hasznos polgárai lehetnek volna a hazának, míg a tehetségüknek és hajlamaiknak meg nem felelő téren szárnalmas alakok.

Sokan vagyunk, sokan, mi urak, akik a keserves csalódások után úgy szeretnők, ha nem volnánk urak. A gondoktól gyötrelmes órákban keserű váddal illetjük az egész bolond, nagyralátó tár-sadalmat és ezekben az órákban erős elhatáro-zásokat teszünk gyermekeink jövőjét illetőleg. És megis maradunk e nagy elhatározások mellett — mindaddig, amíg uri kompániába nem kerü-lünk. Ha azután ott azt találgatjuk kérdezni: mi lesz a gyerekből, nem merjük megmondani, hogy többre becsüljük a szabad munka árán szerzett jólétet, mint a szegény ur cifra nyomoruságát. Mert hát urak kérdeznek, akik lenézik a mester-ségeket.

Ha a magyar társadalom nem szakít az uri pályák iránt táplált előszeretetével, keserű évekre fog virradni, egész generációk boldogságát ássa alá s amíg saját fiait a nyomoruságnak, a keserves vergődésnek teszi ki, a gyakorlati pályákat elfogalják majd az idegenből áttelepülő emberek, akik a mi titulusaink helyett vagyont, tekintélyt és hatalmat szereznek. Mit ér a külön vánterü-letért, az ipar fellendítéséért való kapaszkodás, ha a magyar értelmiség, amelynek ezen a téren is vezető szerepet kellene vinnie, elfordul az ipari pályától. A földműves ember, ha már taníttatja a fiát, nem ipari munkást, hanem papot vagy ügyvédet nevel s ur fia mellett vagy maga

Egyre-másra gunyolódok fölötte, a házas férfiak gyávaságán, — holott ez a gyávaság legtöbb esetben erény számba eső önfeláldozás. — Azt hiszitek, a feleség is szerető, — aki rendszerint botránnyosan könnyelmű, csak a mának él, — életelőja nincs, mert hiányzik belőle az erkölcsi alap, a melyre a jövődő lakóházát felépíthetné, . . . Erzsók! . . . (halkan) Látod, sajnálom szegényt, — olyan jó volt, vidám volt, öröm volt mellette az élet . . . Szeretett . . . (mintegy önmagához) Határozottan szerelmes volt belém . . . (Bandihoz fordulva) S ugye, hol ballagok most már az emlékei közt? . . . (kissé indulatosan) Szerető volt ő is, csak a mának élt! . . .

Bandi: (szemrehányó hangon) Igazságtalan vagy kedves barátom. — Magad elismered, hogy Erzsike csupán neked élt, tied volt minden perce abban az időben, és most sajnálkozással fizetsz neki . . . (a lábán álló rozsvetésre mutat) Nézd ezt a rozstot, mit juttat az eszedbe? . . . Mert emlékszel az aranyhárga hajára, ugye? . . . Hej Tamás, ha azok az aranyhárgalak beszélni tudnának! . . . Mi? . . .

Tamás: Hagyd el Bandi . . .

Bandi: (deklamálva) De nem hagyom én, — mert nem is igazságtalan, kegyetlen vagy veled szemben! — Te a nagy erkölcsbiró, összeegye-ztethetőnek tartod az igazsággal, hogy elitéled

is urhatnáságot szed magára, vagy a paraszti sorból kiemelkedett fia szégyenli az apját.

Keserű kiábrándulás, nagy csalódások és küzdés után fogjuk megtanulni azt, hogy olyan országban, ahol tulontul sok a vagyontalan ur, ott a diploma a leggyarlóbb kenyérkereső eszköz, amelynél sokszor többet ér két erős kar, egy jó pöröly, vagy a kasza, kapa, amely biztosan eltartja a gazdáját.

Az ideai termés.

Lefogyott az aratás; még csak egyes nagyobb urodalmakban folyik a munka, midőn e sorokat papirra vetjük. S mint az itt-ott megejtett próba-éséplések is mutatják (de már az aratás elején is előre látható volt), jó termés lett megénkben. Sőt általános jó termés lett másfelé is. A sajtóban közzétett jelentések alapján konstatálni lehet, hogy az ország minden vidékét, ha itt-ott nem is oly bő, de mindenütt kielégítő eredménnyel áldotta meg az isteni gondviselés kegyelme.

Roppant nagy tényező ez hazánk életében. Magyarországon — mint gyáriparban szegény s kiválóan földművelő országban s mely egész Közép-Európának éléskamrája, nem csak a magán emberre, hanem a politikai, mint a közéletre megmérhetetlen következményekkel bír a termés kedvező vagy kedvezőtlen volta.

Ha szűk, vagy rossz az esztendő, megakad nálunk az államháztartás kereke; az adók nem folynak be rendesen, mert a földművelő nem jutna jövődelemhez; pang az ipar és kereskedelem; lévén nálunk a föld a magyar nemzeti jólét főalapja.

Bizony ránk fér már egy kis »jó termés,« mert ha széttekintünk az országban, mindenütt az elszegényedésnek szomorú tanujelét látjuk; a bírói árverések hosszú sorozata, a roppant sok adósság teher, mely egy-egy község, vagy birtokos vagyonára nehezedik, már már a nemzet jövőjére való tekintettel támaszt keblünkben kétségbeesést.

Főleg ez az utóbbi, az adósság az, ami földművelő népünknek tönkrevéssel fenyegeti.

A három évtizeddel ezelőtt (a 70-es évek elején) lábra kapott s oly eszű szédelés magával rántotta a vagyonosabb paraszti népet is; ragadó betegséggé fajult nálunk is a terjeszkedési vágy, a birtokszerzés adósságra, melyet a gomba módra felszaporodott, azon időbeli pénzintézetektől méreg drága kamatra, de nagyon könnyen (csupán 2 hasonzorú ember jótállására) kaphatott a földműves nép. A jótállás vége pedig az lett, hogy a nagyon felszökött értékű és tulajdonát megvásárolt birtok nem tudván kiteremni a nagy kamatok, kölcsönvevő és jótálló egyaránt fülíg vannak az adósságban, melyről a magyar közmondás helyesen tartja hogy: »egy táblól eszik az emberrel.«

És ha ehhez hozzáadjuk, hogy azóta a köz-

... (visszafordulnak) ha előadásodnak csak parányi része is valóság ...
Bandi: (kihívóan) Hohó! —
Tamás: (közömbös hangon) Nem benned — a víg lány szenvedéseiben kételkedem ... (elmélázva) Tegnapelőtt hagytak itt ... A kis lányom, meg a feleségem ... Az éjjeli vonattal utaztak ... Keserves volt a válás. — Kató — a lányomnak ez a neve — a kupé ablakából is egyre hítt: „Apika gyere! — Apám gyere!“ ... Mikor a vonat megindult, integetett a kezével ... (akadozva) Két éves a kölkem ... Integetett, integetett és újra hallottam a hívó hangját: „Édes apám gyere!“ ... Oly' tisztán beszél, ahogy én beszélek, csak az r-et nem tudja megropogtatni ... Azt hittem, leszakad a szívem ... Én voltam pedig leginkább rajta, hogy menjenek ... (szomorúságát lebirni akarva) Az a holondos Sipulus megvadított a szalma-özvegyek örömeiről irt cikkeivel ... (visszaesve a melankóliába) A vasutról haza siettem. Üres szobák fogadtak ... Megdőbentett a nagy esőnd ... (Itt lakom a mezőben nézd, előttünk fekszik a lakásom) Fűtülni próbáltam, de hiába, — még erősebben belemarkolt szívembe az elhagyatottság némaságának szomorúsága ... Sötét volt, gyertyát akartam gyújtani. Amint tapogatok az éjjeli szekrényre, kezembe akad

... (visszafordulnak) ha előadásodnak csak parányi része is valóság ...
Bandi: (szintén halkán, elmélázva) Sejttem Tamás ... Nem, tudom is, miért fogja ez érdekelni Erzsikét ... Sokszor kesereg éppen úgy, ahogy te a lányod után ... Ugyanaz a meghatottság vesz rajta erőt, ugyanaz a fájdalom, rezdül meg a szavában ... (hosszabb hallgatás után) Igen, igen, gyereke van neki is ...
Tamás: (izgatottan közbevág) Honnan tudod?
Bandi: (mintha Tamás közbekiáltását nem is hallotta volna) Kezdem megérteni, hogy a szülőben van valami új világa az érzelmeknek, mely bennünket hidegen hagy ... Hogy' is volna különben lehetséges, hogy mi legényemberek csak nevetünk az anyáskodása fölött? ... Egyszer azon fogtuk, hogy gyerekarisnyát köt ...
Tamás: Mikor?
Bandi: Az esküvőd után három-négy hónapra, ... Hogy dugta, — hogy ijedezett, — hogy belepirult ... Azzal vágta ki magát, hogy a háziasszonya kis fiának köti ... Elhittük persze, mert nem is hittünk egyebet ... Nagyon természetesnek találtuk, hogy Erzsók idegenek gyerekeinek harisnyát kötögessen ... Hisz arany a szíve ... Anyira arany, hogy a fejétet is bearányozza ... Nemsokára aztán

... (visszafordulnak) ha előadásodnak csak parányi része is valóság ...
Bandi: (szintén halkán, elmélázva) Sejttem Tamás ... Nem, tudom is, miért fogja ez érdekelni Erzsikét ... Sokszor kesereg éppen úgy, ahogy te a lányod után ... Ugyanaz a meghatottság vesz rajta erőt, ugyanaz a fájdalom, rezdül meg a szavában ... (hosszabb hallgatás után) Igen, igen, gyereke van neki is ...
Tamás: (izgatottan közbevág) Honnan tudod?
Bandi: (mintha Tamás közbekiáltását nem is hallotta volna) Kezdem megérteni, hogy a szülőben van valami új világa az érzelmeknek, mely bennünket hidegen hagy ... Hogy' is volna különben lehetséges, hogy mi legényemberek csak nevetünk az anyáskodása fölött? ... Egyszer azon fogtuk, hogy gyerekarisnyát köt ...
Tamás: Mikor?
Bandi: Az esküvőd után három-négy hónapra, ... Hogy dugta, — hogy ijedezett, — hogy belepirult ... Azzal vágta ki magát, hogy a háziasszonya kis fiának köti ... Elhittük persze, mert nem is hittünk egyebet ... Nagyon természetesnek találtuk, hogy Erzsók idegenek gyerekeinek harisnyát kötögessen ... Hisz arany a szíve ... Anyira arany, hogy a fejétet is bearányozza ... Nemsokára aztán

terhek felszaporodtak és hogy időről-időre mindig kijut az országos és helyi csapásokból, árviz, jég, tüzesetekből stb. és felemlíjük a megyénket és az ország más bortermő vidékeit ért óriási filoxera pusztítást; érthetővé válik és könnyen felfogható azon sajnos valóság, hogy a földműves osztály néhány éve már csak tengődik, kínosan küzd. Egyik faluban úgy mint a másik faluban észlelhető, hogy az a jómódu gazda, kinek még csak 6—8 évvel ezelőtt négy ökör járt ki az udvaráról, most 2 sovány lóval szántogatja a földjét.

Hogy aztán ezen sanyaru viszonyok mily nagy-mérvű visszahatással bírnak a kereskedő és iparos ember életviszonyaira is, azt nem is kell bővebben részletezni.

E szomorú állapotokon, habár csak némileg is, javítani hivatva van az ideai jó termés. A még el sem csépett ideai gabonaműveknél ugyan most még nincs kialakult árak; de csak némi türelem, egy kissé jó ár esetén is remélni lehet, hogy szép pénz jut a nép kezéhez. Csakhogy ha valamikor, úgy a jelenben legyen szigorúan szem előtt tartva a józan, takarékos, beosztott életmód.

Még pedig először is a kiadásokban, mert a jövő év termését senki sem látja előre. Különösen s kiváltképpen az adóra vonatkozólag figyelmeztetnie kell a nép vezetőinek a jelenlegi sajnos »nem adózunk«-féle állapotok között a kiszáradást arra, hogy: el ne költse, megtakarítsák és biztos helyre (takarékpénztárba, postatakarékpénztárba stb.) helyezve őrizzék és készen tartásuk az adóra szükséges pénzt; mert nem lesz ám az örökre elengedve, — mint némelyik fejletlen alkotmányos érzékkel bíró parasztagazda szívesen szeretné képzelni, — hanem az alkotmányos kormányzás helyreállításával az adófizetés visszahatólag is fel fog éledni és addig nagyon felszaporodván, még sokkal nehezebb lesz majd kifizetni annak, aki az arra való pénzt most másra elkölte!

Beosztva, kiszámítva, hogy ide is oda is mennyi jut; törlesztve az adósságokat és kerülve a most oly nagyon divatba jött izléstelenül cifra és drága népviseletet, ruházódást; ellenben juttatva valamelyest inkább az elkopó gazdasági felszerelésekre s befektetésekre is; végül: takarékos élet, szigorú józanság s őrizkedés minden tulkapásoktól s alaptalan tulvérmes reményektől fogja csak eszközölni azt, hogy — mint igaz hazafias szívvel óhajtuk — az ideai Istenáldás, az 1905-ik évi jó termés a cikkünkben festett állapotok javítására szolgáljon.

Zalakoppány, 1905 július 25.

Békefi Elek.

Gazdasági melléktermények.

(Baromfi. Tojás. Toll. Guano. Gyümölcs). A statisztikai adatokra sok gazda keveset ad. Egyszerűen nem hisz nekik. Ismeretes egy jeles írónk

anekdotája, aki szellemesen beszéli el, hogy a bálba készülő megyei aljegyző hogyan készíti el a vármegye állattenyésztési statisztikáját fél óra alatt — hasból. Sokan úgy vannak meggyőződve, hogy a statisztika mind így készül s még többen vannak azok, akik attól félnek, hogy a statisztikai adatok csak azért kellenek az államnak, hogy az adót emelhesse.

Ma már a statisztika készitést nem bízzák bálozó megyei aljegyzőkre s az adatok gyűjtése a lehető legnagyobb pontossággal történik. És ezek az adatok rendkívül becsesek. Bámulatos dolgokat tud meg belőlük az ember, amelyek alkalmasak arra, hogy a régi véleményeket gyökeresen megváltoztassák. Így pl. a statisztika bebizonyítja, hogy Magyarországnak a baromfitenyésztés többet jövedelmez, mint világhírű ménesei s tojásexportunk, amely még csak egyes vidékeken erősödött meg, hatalmas jövedelmi forrás, amelyet még bővíteni lehetne, ha a nép okszerűen foglalkoznék a baromfitenyésztéssel.

A baromfitenyésztés nálunk még általában primitív fokozatban áll. Száz esztendővel ezelőtt ugyanazokat a tenyésztési módokat és értékesítési formákat ismerte a nép, amelyek maig gyakorlatban vannak. Az apró marhatépu a hulladékból táplálták s a fajokat épügel hanyagolták, mint ma. József császár idejében szintugy járt a parasztság a városi piacokra; a tyúkász szintugy végigördítette a falvakat, mint manapság.

A falusi parasztság még nem ébredt tudtára annak, hogy a baromfitenyésztésben hatalmas tőke rejlik, amelyet — ha úgy a tenyésztés, mint az értékesítés okszerű — ki lehetne használni a magunk javára. A tenyésztésnek és értékesítésnek azonban csak akkor lehet eredménye, ha az nagyban történik, mert csak így lehet a fajok tiszta tenyésztésének előnyeit teljesen kihasználni s a tenyésztésből származó minden eredményt — a baromfi trágyától s a tojáshéjtól elkezdve a tisztított baromfiig — értékesíteni.

E téren a szövetkezés vezet leginkább célhoz. Az ilyen irányú szövetkezetek a külföldön tenyésztőkől és vállalkozókból alakulnak. A tenyésztő csekély tőkével, heti vagy havi befizetéssel, a vállalkozó nagyobb tőkével lép a szövetkezetbe. A szövetkezet első sorban gondoskodik az egyes vidékek viszonyainak megfelelő tenyésztésanyag kiosztásáról s az okszerű tenyésztés módjainak megismertetéséről. További gondját képezi a piacok felkeresése és biztosítása, amely munkájában azonban már nincs magára hagyatva, mert a kormány támogatja.

Ha a tenyésztés helyes alapokra van fektetve, a többi már csak mechanikus munka. A tisztított vagy élő baromfi, a tojás és toll gyűjtésére a szövetkezet községenként megbízottakat rendel ki s az összegyűjtött anyaggal rendszerint közvetlenül rendelkezik; vagyis nem szállítja raktárakba, hanem közvetlenül a megrendelőhöz.

a kis lányom cipője ... (sokáig hallgatva mennek).

Bandi: (szintén halkán, elmélázva) Sejttem Tamás ... Nem, tudom is, miért fogja ez érdekelni Erzsikét ... Sokszor kesereg éppen úgy, ahogy te a lányod után ... Ugyanaz a meghatottság vesz rajta erőt, ugyanaz a fájdalom, rezdül meg a szavában ... (hosszabb hallgatás után) Igen, igen, gyereke van neki is ...

Tamás: (izgatottan közbevág) Honnan tudod?

Bandi: (mintha Tamás közbekiáltását nem is hallotta volna) Kezdem megérteni, hogy a szülőben van valami új világa az érzelmeknek, mely bennünket hidegen hagy ... Hogy' is volna különben lehetséges, hogy mi legényemberek csak nevetünk az anyáskodása fölött? ... Egyszer azon fogtuk, hogy gyerekarisnyát köt ...

Tamás: Mikor?

Bandi: Az esküvőd után három-négy hónapra, ... Hogy dugta, — hogy ijedezett, — hogy belepirult ... Azzal vágta ki magát, hogy a háziasszonya kis fiának köti ... Elhittük persze, mert nem is hittünk egyebet ... Nagyon természetesnek találtuk, hogy Erzsók idegenek gyerekeinek harisnyát kötögessen ... Hisz arany a szíve ... Anyira arany, hogy a fejétet is bearányozza ... Nemsokára aztán

A haszon nem csak a tenyésztés intenzivitásában, hanem a külföldi közvetítő kereskedés elkerülésében áll. Mert pl. a tojás Magyarországnak export cikke, amelyet a bécsi kereskedő gyűjt s továbbít észak felé.

A baromfi okszerű tenyésztése egy közepes parasztagazdaság kiadásait kevéssel emeli, míg a bevétel már számottevő. 200—400 koronára rughat, nem számítva a tollat és a guanót.

Zalavármegye egyes vidékein, ahol a nép töke hiánya miatt még az intenzív gazdálkodásra teljesen áttérni nem tudott, jelentékeny jövődelmi forrássá nőhetné ki magát a baromfitenyésztés, amely nem tart sok munkaerőt lekötve s a szükséges tápanyag megszerzése az év jó része alatt gondot nem ad.

De talán még fontosabb szerepre tudna jutni a gyümölestenyésztés és annak szövetkezeti uton való értékesítése. Igaz, hogy ott, ahol a tenyésztés megkezdéséről is szövetkezeti uton kellene gondoskodni, nem sok eredmény volna várható, de Zalamegyének egy része már túl van a kezdet nehézségein. Nálunk már nem annyira a termelés meghonosítása, mint inkább annak intenzívebbé tétele s az értékesítés biztosítása képezné a feladatot.

A legkelendőbb gyümölcs, amelynek ma már a szállítása is könnyű, a szőlő. A rekonstruált szőlők buja terméseket adnak, a borok értékesítése pedig mindig nehezebbé válik. A szőlőgazdaságnak hatalmas támaszai lehetnének a esemegeszőlőt exportáló szövetkezetek, amelyek egész Norvégiáig találhatnának kiviteli piacokat. Az exportálás előnyeit egyes gazdák alig képesek kihasználni, mert már a csomagolás eszközeinek beszerzése nagy befektetéseket igényel.

Statisztikai adatok igazolják, hogy pl. Berlin és Hamburg roppant mennyiségű külföldi szőlőt fogyasztanak. Természetesen franciaországi szőlőt, mert ott az export már régen szervezve van.

Egyéb gyümölcsünk szintén van s okszerű termeléssel még több és jobb lehetne. A szilvát, amiből az idén nagy termés lesz, felében főzik ki szesznek, amiből nem sok a haszon. Sokkal többet érne a szilvaaszalás. Az almát bő termés idején majdnem ingyen vesztegetik. Kivételre alig kerül valami.

Pedig kevés tőkével és egy kis fáradsággal mindezek nagy jövedelmet biztosíthatnának a népnek, amely azt sem tudja, hol dobja el magától a jólétet.

Pihenőben.

— Mindenféle a fürdőből. —

Varaszd—Teplitz.

Mikor megérkezvén, a kurhauszban szobát kértem, a hivatalnok el sem mosolyodott. Szokva van az ilyesmihez.

meg azzal állt elő, hogy ő megutált bennünket, a léhaságunkat, — elmegy haza, gyerek lesz újra a gyerekek közt, a testvérei közt. . . (Nem tudod, hol laknak a szülei?)

Tamás: (csaknem suttogva) Nem.

Bandi: Elég az hozzá, azt hittük, hogy örökre kirepült a fészekből. . . Majd egy esztendeig hirt se hallottunk felőle. . . A télen kacagva közlünk topnant. Szebben mint valaha. Mint valami gyönyörűségesen kinyílt rózsza. . . Találgattuk pár napig a titkát, gyanúsítottuk veled, — de kinevetett bennünket s maradt minden a régi-ben. . . Hanem. . . (felkiáltva) hejh! Tamás, nem tudom, mi szorongatja úgy a szívedet, de aligha nagy baj nem érte Erzsikét. . .

Tamás: (Megreszket a hangja, amint halk hangon közbevágy) Mi érte volna ugyan? A vig lányoknak gondtalan az életük. . .

Bandi: (elbeszélő hangon, de gyors tempóban, meg-megszakítva) Hát akkor nem tudom, mi érthette. . . De hallgass meg először. Jó multkorában egy esemő könyvvel sietek hozzá. Tudod, hogy a könyveket imádja. . . Kopogok, — semmi hang. . . Benyitottam. . . Tamás, lelkemre mondom, úgy feküdt ott a szőnyegen, mint a halott. . . Az arca krétafehér, a tekintete halálosan szomorú. . . Mert rám emelte

— Majd előjegyezzük.

Kis álldogálás után ismét: hát kapom már a szobát?

— Hja ma tetszik a szoba?

— De hát emberfia, mikor? Én mindennap szoktam aludni. . .

— Ma nem szolgálhatok. Talán holnap? Ha tetszik előjegyezzük, azután majd a hogy sorra esik, ezen a héten még, vagy talán a másikon.

— És addig hol létezzem?

— Oh — szól az ember lekötözött kedvességgel — Teplitzen sok szálloda van. Itt van a 2. és 3. számú szálloda.

A második számú szállodának nem volt kiadni való éjjeli szekrénye sem. A 3. számú szállodás — két hátbavágást a zágrábi káptalan aktívái ellenében — soha nem hallott Vörösmartyról, de betű szerint leolvastam arcáról a választ, mikor szobát kértem: csak a szerénynek nem hoz vágya kint. Tényleg szerénytelenebbül nem viselkedhetik az ember Teplitzen, mintha lakást, vagy szobát kér. Ha megszólítasz valakit az utcán és tizezer pezetát kérsz tőle kölcsön, (azt hiszem, Horvátországban pezetákban marad az ember adós), hát megeshetik veled, hogy megkapod, ámbár én velem még nem esett meg. Hanem lakást kapni. . .

De kedves 3. számú szállodás, hát hol lakjam, könyörüljön egy adófizető hazafin. (Éllexes időben könnyű az adófizető hazafinak.)

Emez pedig továbbra is megtartván a monarchia nagyhatalmi állását tudatosan kifejező testtartását, a már föntebb jelzett kedvességgel szóla, a mint következik:

— A fürdővendégek nagyobb része magánosoknál lakik. Tessék itt mindjárt elkezdni az első házat és aztán tovább kilineselni, amíg nem kap valahol.

Az első házbán azt kérdeztem, van e különbejáratu, kettős, utcai. . . a többi epitheton ornanst nem mondhattam el.

— Nincs kiadó szobánk — vágott közbe a háziur.

A harminckilencediket arra kértem, ha volna becses házukban egy vacok, ahol szerény mivoltomat meghuzhatnám, kauciót tennék, hogy fél kilenekor lefekszem és nem horkolok, mert egész családomban nincs. . . hiába! Ha tegnap, ha mult héten, ha egy órával tetszett volna korábban jönni stb. E közben a nap ontotta tüztét. A víz esurgott rólam, fejem kábult és érezni kezdtem a csodatermészet assimiláló hatását, érezni kezdtem, mint változom át hőforrássá.

Azt hittem mindjárt szétmállok. Bár!

Hízen minden hőforrásnak van ágya, csak nekem nincsen. A helyzet elérte csúcspontját.

Egy pillanatra átgondoltam a helyzetet és aztán a legcélravezetőbbet eselekedtem. Iszonyút káromkodtam. Hosszan, de velősen.

Internacionális szentekről is volt benne szó,

a szemét. De meg se moccant. . . Gondolom, akkor tért magához ájulásából. . . Azután lassan felült és kért hogy távozzam. . . Elég tökfilkó vagyok, hogy hallgattam a szavára. . . De hát mentem, szaladtam a gyávasággommal, a halál kópójával. . . (nekifohászkozva) Azt hiszem én Tamás. . .

Tamás: (a legnagyobb indulattal) Ne mond ki! . . . (nekítámaszkodik egy utszéli fának és fejét pár pillanatra kezébe temeti, majd a legnagyobb meghatottsággal) Eredj Bandi, mond meg Erzsikének, hogy rögtön nála leszek. . . Engem ne várj, még van egy kis dolgom. . . Siess, — siess! . . . (Bandi elrohan. Tamás leül az utszélre és ismét kezébe temeti az arcát. Így ül mozdatlanul és hangtalanul jó ideig. A válla néha megremeg. Tőle balra nagy lakóház uszik a holdfényben. Körülötte részben lekaszált és képébe rakott, részben lábón álló aranyárga vetés. Az utszéli fák hosszú sora megborzong és susog a fölkerekedő szellőtől. Tamás hirtelen felugrik és támolyogva a város felé siet. A szavát alig lehet érteni, amint magában motyog) A fiamat. . . a fiamat. . . Mramister, ne vedd el a fiamat. . .

Bogáncs.

de különösen horvátországi illetőségüekről. Kitérősemnek különös erélyt adott a tudat, hogy úgy sem érte itt senki.

— Öcsémuram bizonyára lakást keres, szólít meg magyarul egy bácsi, persze mérgelődik.

Felvitt a szobájába. Két ágyban egy-egy háttározatlan színű lepedőbe csavart mumia szendergett.

— Nézze csak öcsémuram. Ez a harmadik ágy az enyém. Délelőtt én adom a mumiát benne, délután ön adhatja, éjszaka pedig egymás mellett fekszünk.

Leszaladtam az utcára — sírni. Megállj bitang zsvivány Krobóciaország, úgy itt hagylak, hiremet sem halljátok.

A vasutállomás ötnegyedóra kocsin. Meghatva gondoltam szobámra otthon. Utazunk vissza azonnal. Szépen kezdődik a pihenés. Szerencsémre itt minden második házbán van bérköcsis. Minden üzletben mérnek itt pálinkát, kartonruhát, olvasót és fiakert. Kérek egy kocsiat azonnal.

— Kérem majd előjegyezzük, mára már nem szolgálhatok.

— Én most azonnal akarok, el kell utaznom.

— Kérem becses nevét, majd előjegyez. . .

— Előjegyzed ám a becses öreg apádat, te vén. . . te vén jellasics!

A második és huszadik fiakkeros mind előkart jegyezni. Otthon a címzésekkel megy az ember valamire, elővettem ezt, elneveztem őket főfiakkeros, vezérkari fiakkerosnak, végül lókötnék. Csak azt értem el, hogy a becses nevetem akarták előjegyezni. . .

A polgármesteri hivatal azt mondta, hogy hajléktalanok menhelye nevű intézménye a városnak nincsen.

* * *

Kaptam lakást. Az öreg cukrásznő meghallotta, hogy menyé, a fiatal cukrásznő azt mondta, nincs kiadó szoba. Majd megmutatja ő, ha nincs-e? Elmögadott cukrászék legekukrosabb szobájában. Smrollni a nyoszolám és krémsnit a takaróm. Ezer forint van fejemre kitűzve, ha el akarnék szökni tőlük lakni, a fiatal cukrásznő anyósa tűzte ki.

Sajnos — hála isten, nem minden házbán akad — anyós.

Hivatalos-rovat.

I.

Zalaegerszeg r. t. város tanácsa közhírré teszi, hogy a kimérők és kismértékbeni elárusztók által 1906—1908. években fizetendő italmérsi illetékekre vonatkozó jegyzék folyó hó 25-től augusztus 2-ig a város házánál közszemlére ki van téve, a hol az érdekeltek azt a hivatalos órák alatt betekinthezik.

Az észrevételek, felszólamlások legkésőbb augusztus 2-ig a városi tanácsnál írásban nyújtandók be.

Zalaegerszeg, 1905 július 21-én. Zalaegerszeg r. t. város tanácsa.

II.

Zalaegerszeg r. t. város tanácsa közhírré teszi, hogy az 1905—1906. évi ebadó összeírásai lajstrom a város pénztáránál, 1905. évi augusztus 7-től augusztus 10-ig közszemlére kitétetik, a mely idő alatt az bárki által betekinthező és az esetleges észrevételek augusztus 10-ig megtehetőek.

Zalaegerszeg, 1905 július 28. Zalaegerszeg r. t. város tanácsa.

Várhidy Lajos
polgármester.

Hirek.

Meghívó és értesítés. A zalaegerszegi ág. evang. hitv. egyház a lemondás folytán megüresedett lelkészi állás betöltése tárgyában, nagytiszteletű Varga Gyula esperes ur elnökle alatt f. évi július hó 30-án vasárnap délután 6 (hat) órakor az állami főgymnásiumban levő imateremben közgyűlést tart, melyre az egyház nagykoru tagjait tisztelettel meghívom. Egyuttal értesítem a hiveket, hogy a távozó lelkész ur f. hó 23-dika után működni nem fog s a lelkészi állás betöltéséig mindennemű lelkészi teendőt nagytiszteletű Vértessy Sándor zalaistvándi lelkész ur fog végezni. Lányi Kálmán, egyházfelügyelő.

A hatvanas bizottság ülése. A vármegye közgyűlése által kiküldött hatvanas bizottság gróf Batthyány Pál elnöke alatt ülést tartott, amelyen a bizottság tagjainak fele jelent meg. A főtárgyat a megyei pótdók behajtása és kezelése körüli eljárás megállapítása képezte. A bizottság egyhangulag arra az álláspontra helyezkedett, hogy a pótdókat be kell hajtani, csak a kezelés körüli eljárás szabályozása körül fejlődött ki vita, amelyben részt vettek Ziegler Kálmán, Koller István, Csertán Károly alispán, Handlery Gusztáv, Ziegler Kálmán indítványozta, hogy a pótdók behajtását az alispán rendelje el s a befolyó összegeket helyezze a póstatakarékpénztárba; Koller István azt óhajtja, hogy a pótdókból befolyó összegeket az alispán kezelje. Handlery Gusztáv azt tartja helyesnek, hogy a megyei pótdók továbbra is úgy kezeltesse, mint eddig, t. i. szállíttassanak be az állampénztárba; ha azonban a kormány a tisztviselők fizetéseit megtagadná, vagy a vármegye utalványait az állampénztár nem fogadatosítaná, az alispán a további teendők elhatározása végett rendkívüli közgyűlést összehívása iránt azonnal intézkedjék. A bizottság e tárgyban végleges határozatot nem hozott, tehát az eddigi gyakorlat fennmarad. A vadászjegyekre nézve azt határozta a bizottság, hogy a községi előjárás a jelentkezőknek elismerésvényt állítson ki, a fősolgabíró a bejelentés láttamozását megtagadó véghatározatot a félnek kézbesítse. — A pacsai végrehajtó, akinek most a dolga, de a keresete is kevés, azt a kérelmet terjesztette a bizottság elé, hogy a törvényen kívüli állapot lejártáig elmaradó jövödelméért kárpótolja. A bizottság a kérelmet elutasította.

Városi közgyűlés. Városunk képviselőtestülete folyó július hó 27-én délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tartott, mely alkalommal a következő tárgyak kerültek tárgyalás alá. Meziriczky Jenő kővágóórsi lakos városi szőlőtelep bérletének azon kérelme, hogy bérleti szerződése meghosszabbíttassék s egyes átalakítások engedélyeztetessenek, részben teljesített. Városi tisztviselőnek azon jelentése, mely szerint Alexander Gyula szombathelyi lakos a város ellen idított keresetében perveztes lett, tudomásul vétetett. Az árvaügyi hiányjegyzékre nézve polgármester részéről tett bejelentés tudomásul vétetve elrendeltetett, hogy a közigazgatási bizottsághoz megfelelő jelentés terjesztessék föl. Felolvastattott a m. kir. belügyminiszteriumnak azon rendelete, mellyel tudatja, hogy a városnak az a kérelme, hogy az anyakönyvi államsegély folyósíttassék, csak annyiban volt teljesíthető, a mennyiben az államsegély nem 1903. január 1-től, hanem 1903. december 1-től utalványoztatott. Majd a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszternek 100075. 904. sz. rendelete a felsőkereskedelmi s polgári leányiskola építése tárgyában került felolvasásra, melynek kapcsán elhatározott, hogy miután a felső kereskedelmi s polgári leányiskola építésének kérdése a népiskola és laktanya építésével kapcsolatos, a képviselőtestület együttesen fogja ezeket a kérdéseket megoldani. Zalavármegye közigazgatási bizottságának 2159. 905. sz. határozatára, hogy megfelelőbb népoktatási tantervek rendezendők be, utasított a tanács, hogy miután a Berzsenyi-utcai népiskola céljának semmi körülmények közt sem felel meg, anyagi áldozatra való tekintet nélkül más alkalmas helyiségekről gondoskodjék, olyan formán, hogy a tanítás 1905. szeptember 1-én fennakadás nélkül megkezdhető legyen.

A hercegprímás Balatonfüreden. Vaszary Kolos bibornok hercegprímás egészségi állapota a Balatonparton való tartózkodása alatt annyira javult, hogy elhatározta, miszerint augusztus 18-án, a király születésnapján az ünnepi misét ő tartja a budavári Mátyás templomban s a Szent István napi körmenetet személyesen vezeti.

Az új rendőrkapitány. Zalavármegye főispánja Zalaegerszeg város rendőrkapitányává Sághy Lajos nagykanizsai kir. körjegyző helyettesét nevezte ki.

Mérnök választás. Nagykanizsa város képviselőtestülete esüförtökön tartott közgyűlésén töltötte be a rendszeresített segédmérnöki állást, amelyre egyhangulag Székely Nándort választották meg.

Beiktatás. Habus Mihály perlaki plebános beiktatását e hó 25-én tartotta. Fényes egyházi ünnepély után a plebános házában ebéd volt.

A zalaegerszegi bucsu. Zalaegerszeg városnak s a r. kath. templomnak védszentje szent Mária Magdolna, akinek alakja benne van a város címerében is. Mult vasárnap volt a templom bucsuja, amely alkalommal Legáth Kálmán apát-plébános nagy ebédet adott. Az ebédet Várhidy Lajos polgármester, dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos tanfelügyelő, Németh Gábor eszécsi, Tancsics József bagodi, Tiborez Lajos szentgyörgyi plébánosok s több zalaegerszegi polgár vett részt.

Aljegyzőválasztás. Alsólendván Beznicea Péternek zalatárnoki körjegyzővé történt megválasztása folytán megüresedett aljegyzői állásra Perényi Ödönt választották meg.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Tamásy János nagyszöllősi adóhivatali segédet a sümegi kir. adóhivatalhoz ellenőrré nevezte ki.

Nyugdíjazás. Parraghy György helybeli m. kir. posta és távirtda altiszt végkielégítéssel nyugdíjaztatott.

Politikai mozgalmak. Alsólendváról írják, hogy ott a 48-as párt erősen szervezkedik s az előkészítő bizottság augusztus 6-ikára nagy népgyűlést szándékozik összehívni. Csáktornán augusztus 15-én lesz népgyűlés s az ellenzék vezetői közül többen megígérték részvételüket.

Képviselői beszámoló. Farkas József, a zalaegerszegi választókerület orsz. képviselője a mult heten választókerületének több községét meglátogatta. Beszédet mondott Gyűrűsön és Bezeréden, ahol a választók nagy számban sereglettek össze. A képviselő megköszönte a választók bizalmát s a politikai viszonyokról beszélt. Különsen felhívta a nép figyelmét arra, hogy ha most adót nem is kell fizetni, az adóra szükséges összeget rakja félre, mert eljön az idő, amikor az állam azt jogosan fogja követelni.

A zalaegerszegi és novai járások jegyzői köre 28-án Zalaegerszegen közgyűlést tartott Somogyi József elnöke alatt. A közgyűlés tárgyait a vármegye azon határozatának, amellyel a passzív ellenállást kimondta, miként való végrehajtása és a községi pótdók mely alapon való szabadé képezte. A cél az volt, hogy a két járás jegyzői egyöntetű eljárást állapítsanak meg. A közgyűlés első sorban hangsúlyozta, hogy a vármegye határozatát a jegyzők feltétlenül és egész terjedelmében végrehajtják ugyan, miután azonban az részletes utasítást nem tartalmaz, egyes felmerült kérdésekre vonatkozólag a következőkben állapodtak meg: a bírságpénzeket, miután a vármegye határozata kifejezetten csak adókról és illetékekről szól s miután a bírságpénzek speciális rendeltetését és hovatartozását törvények szabályozzák s azok az adó fogalma alá nem vonhatók, a jegyzők behajlják s teljesen úgy kezelik, mint eddig. — A vármegye határozata eltiltja a tisztviselőket a fegyveres erő bármely tagjának kiállításánál való közreműködéstől, tehát a jegyzők katonai behívókat egyáltalában nem kézbesítenek, bevonulási jelentkezéseket nem fogadnak el; amennyiben azonban a katonai hatóságok a behívókat postán küldenek, azoknak kézbesítését meg nem akadályozzák, mert azt a levéltitok megsértése nélkül akkor sem tehetik, ha a postai kiüldemények kézbesítését községi közeg teljesíti. A fegyveradókat nem fogadják el, de a fegyveradó lefizetése végett jelentkező feleknek az adó elfogadásának megtagadásáról igazolványt adnak. — A vármegye határozatának meghozatala előtt beszédet adott az állampénztárba beszállítják. — A kir. pénzügyigazgatóság több községet, amelyek a fogyasztási és italadókat bérlik, a bérösszeg befizetésére hívott fel, mert ellenkező esetben a szerződést felmondja. A közgyűlés e tárgyban kérdést intéz a vármegye alispánjához, hogy a községek minő eljárást kövessenek. — A sorrendi tárgyalásokon való használat végett kiállítandó adókimutatásokba a jegyzők az 1905. évi adókat bejegyezni nem fogják, mert erre az évre érvényes adókimutatás még nincs. — Az adóbehajtások eredményére vonatkozó havi jelentéseket a törvényen kívüli állapot lejártáig nem terjesztenek be. — A községi pótdókat 1905. évre vonatkozó adóalap hiányában a törvény értelmében a tavalyi alapon fogják szedni. — Ezen megállapodásait a jegyzők a megyei jegyzői egyesület elnökségével s járási hatóságokkal közlik. — Augusztus 2-ikára a megyei jegyzői egyesület elnöksége hívott össze értekezletet ugyanezen tárgyban. Az értekezlet Nagykanizsán lesz.

Névmagyarosítás. Kluger Mátyás, György, Sándor, László és Miklós zalaszentiváni lakosok

nevüket belügyminiszteri engedéllyel Lászlóra változtatták.

Keil-e vadászjegyet váltani? Augusztus elsején megkezdődik a vadászati idény s a sportkedvelők nagy zavarban vannak, hogy az ex-lexben, amikor a kormánytól minden adót meg lehet tagadni, keil-e vadászjegyet váltaniok s ha jegy nélkül vadásznak, büntethetők-e jövödelmi kihágás címén. Erre vonatkozólag kérdést intéztek a vármegye alispánjához, aki a kérdésre azzal válaszolt, hogy a vadászati jog a földtulajdon tartozéka s bár a törvény a vadászati jogot megadóztatja, törvényen kívüli állapotban, amikor a kormánynak az adók behajtására joga nincs, az adó meg nem fizetése vadászati jogának gyakorlásában senkit sem akadályozhat. A vármegye tisztviselőit az adók behajtásánál való közreműködéstől eltiltotta, tehát a fősolgabírók a vadászati jegy váltására vonatkozó bejelentéseket nem látamazhatják, mert ezzel a vadászati adó beszedését elősegítének.

A zalaegerszegi asztalossegédek mozgalma. A zalaegerszegi asztalossegédek a mult héten mozgalmat indítottak munkabérük rendezése és helyzetük javítása iránt és követeléseiket az ipartestülethez benyújtott kérvényben foglalták össze. Kijelentették, hogy az azok július 30-ig ki nem elégtétlenek, megkezdik a bérharcot. A segédek a következőket kérték: a napi munkaidő reggel 6 órától esti 6 óráig tartson, 1/2 óra reggeli és 1 óra déli pihenővel; természetbeni lakás helyett heti 2 K lakáspénz; a munkabér szombaton este 6 órakor fizetessék; a legkisebb munkabér heti 4 K legyen; minden műhelyben óra függesztessék ki; a darabszámú munka töröltessék el; a rendes időn túl való munka esaka legsürgősebb esetekben legyen végezhető s a különórakért járó bér az átlagos órabér kétszerese legyen; a felmondási határidő 8 napon állapíttassék meg; a munkarend minden műhelyben kifüggesztessék; a mozgalom miatt senki elbocsátható ne legyen.

Az asztalosmesterek a segédek követeléseire azzal feleltek, hogy azokat majdnem teljesen megadták, kivéve a lakáspénzt, amelyet heti 2 K helyett napi 20 fillérben kívántak megállapítani, továbbá a bérminimumot. Hozzáfüztek még azt, hogy a segédek a tanoncot naponként egyszer küldhetik reggelizni s egyszer ebédelni; a műhelyben szivarozni és cigarettázni, valamint szeszes italt vinni nem szabad; attól a munkástól, aki a munkaidőben pontosan meg nem jelenik, 1/4 napi bér levonatik; a munkaadó és munkás a természetbeni lakásra, a darabszámú munkára s a felmondási időre nézve a megállapítandó munkarendtől eltérőleg is egyezkedhetnek s hogy három évig a munkások újabb követelésekkel fel ne lépjenek.

Az ipartestület 25-én békéltető bizottsági ülést hívott egybe, amelyen a munkaadók a segédeknek egy pont kivételével minden követeléseket megadták. Megegyezés csak a lakáspénzre vonatkozólag nem jött létre, mert azt a mesterek csak napi 20 fillérben hajlandók elfogadni.

Erre a segédek beadványuk ellenére, melyben határozottan kimondják, hogy csak e hó 30-án lépnek bérharcba, a tárgyalás utáni reggel 1/2 5 órakor a műhelyből eltávoztak.

Folyó hó 26-án délután 6 órakor az asztalos mesterek értekezletet tartottak és elhatározták, hogy a műhelyrendet megváltoztatják és étkezés és lakás nélkül, csupán napibér mellett alkalmazott munkásokkal dolgoztatnak; s tekintettel helyi viszonyainkra, mely szerint nagy részben csakis fiatal tanítvány segédekre vannak utalva, a bér minimumot napi 2 koronától kezdve állapítják meg. Az új rendet augusztus 15-én léptetik életbe.

Minthogy a munkások jóval többet ajánlottak fel, mint a mennyit a segédek kértek, így a munkaadók ezen határozatot, mint ultimátumot tekintik, ennél tovább a mai viszonyok között nem mehetnek.

Ezen határozat a kiküldött segédekkel közöltetett, a kik ezt nagy tetszéssel fogadták, sőt azt a megjegyzést fűzték hozzá, hogy ez idő szerint ennyit kérni nem mertek volna.

Ennek dacára f. hó 27-én reggel újabb követeléssel léptek fel és pedig a bérminimumot napi 2 K 40 fillérben, a 2 évesnél régiebb segédek részére pedig 3 koronában akarták megállapítani.

Ezen követelést a munkaadók nem fogadták el s mivel a segédek beadványukban foglalt feltételeiket megszegették azzal, hogy a munkát

30-ika előtt beszüntették, a munkaadók a további tárgyalást megszakították s az ipartörvény 94. §. b) pontja értelmében a munkakönyveket a segédek rendelkezésére bocsátották.

A munkaadók azonban kijelentették, hogy a mit ezen mozgalmából felajánlottak, azt ezentul is megfogják a segéd munkásoknak adni.

A bérmozgalomban 25 segéd vett részt. Felesleges talán megjegyeznünk, hogy a segédek mozgalmát a zalaegerszegi iparosoknak tetemes kárt okoz, ami az egyébként is nehéz helyzetet még súlyosabbá teszi. Nem tudjuk megérteni, hogy a segédek merev maguktartásával miért utasították vissza a megegyezést, amikor a mesterek ajánlata méltányos.

Zászlószentelés. A zalaegerszegi róm. kath. leányvédő otthon egyesület új zászlóját vasárnap szentelték fel. Zászlóanyja dr. Szigethy Elemérné volt. A zászlót Legáth Kálmán apát-plébános szentelte fel, megáldván a zászlót, annak létrehozót s a zászlóanyját. Ezután Törzsök Vilmos káplán mondott egy emelkedett beszédet a vallásosságáról, a kötelességteljesítéséről s a hazaszeretetről. Délután mulatság volt a kaszahi kertben.

Eltűnt végrehajtó. Nagykanizsáról írják, hogy Németh Andor perlaki bírósági végrehajtó eltűnt. Családja sem tudja, hova távozott.

A balatonfüredi áll. „Erzsébet“ szeretetkórház az évben 10—15 hely üresedik meg. Felhívom a pályázni kívánókat, hogy: 1. családi értesítő, 2. szegénységi bizonyítvány, 3. orvosi bizonyítvány, 4. esetleges iskolai bizonyítvánnyal felszerelt s az Igazgató Tanács-hoz címzett kérvényeiket alulírt igazgatóhoz, vagy dr. Segesdy Ferenc kir. járásbíró, igazgató-tanácsi elnök urküldjék be.

Az elmebetegosztály építése. A zalaegerszegi közpórház mellett létesítendő elmebeteg osztály épületének munkálataira Gráner Géza vállalkozó és Morandini Tamás építész kaptak megbízást a megtartott árlejtés folytán. Az épület 96.000 koronába kerül.

Magyarosítás. Megírtuk annak idején, hogy Zalavármegye törvényhatósági bizottsága elhatározta, miszerint a muraközi horvát anyanyelvű fiúknak magyar vidékeken iparosokká való kiképzését támogatja s erre a célra évi segítyt is szavazott meg. Most úgy értesülünk, hogy több ipartestület is magáévá teszi ezt a nemes ügyet s a horvát fiúk elhelyezését közvetíti. Esztergom város ipartestülete már ki is jelentette, hogy a jelentkező fiúknak díjtalanul való elhelyezését előmozdítja. Kíváncsok volna, ha a zalaegerszegi ipartestület megkeresné az országot, vagy legalább a Dunántul ipartestületeit, hogy hasonló eljárásra vállalkozzanak s ezzel kapcsolatban szélesebb körben meg lehetne a mozgalmat indítani, hogy minél több horvát fiú kerüljön magyar mesterek műhelyeibe.

Orosz menekültek. Annyi orosz menekült jár Magyarországon, hogy majd mindennapra jut nekünk is egy kettő. A múlt héten egy egész trupp vonult keresztül. Nem koldultak, hanem művészi élvezetet kínáltak. Orosz dalokat akartak énekelni. Hogy értettek e hozzá, nem bírálhattuk meg, mert lebeszéltek őket azon szándékukról, hogy Zalaegerszeget is boldogítsák Oroszországból hozott nótáikkal. Elutaztak tehát Szombathely felé. Érdekes, hogy a Knyaz Potemkin személyzetének egy része szintén Magyarországra érkezett. A lapok szerint hol itt, hol ott jelenik meg egy két matróz, gépész, fűtő. Kétséges azonban, hogy látták e ezek az urak valaha a Potemkint s nem Csehországon látták e meg a napot? Mert a cseh nagyon ügyes ember és minden alkalmat fel tud használni.

A balatoni szövetség választmánya Balatonfüreden 1905 évi augusztus 5-én délután 4 órakor ülést tart. Az ülés tárgyai: A múlt választmányi ülés jegyzőkönyvének felolvasása, jegyzőkönyv hitelesítő választása. A taggyűjtés eredményéről jelentés. A „Keszthelyi Hírlap“ kiadójával kötendő szerződés bemutatása. Pénztáros jelentése. A Balaton vizállásának tárgyalása. Indítványok.

Orvvadászok. Notórius orvvadászok Hernyéken Bandics Károly és Peszleg Gábor. Ha szerét ejthetik, elkalandoznak a községet övező urodalmi erdőkben és lepuskásznak mindent, a mi utjokba esik. A minap is lesben álltak és ugyancsak lövöldöztek a vadakra, de rajt vesztettek, mert az urodalmi erdőőr tetten érte őket és feljelentést tett ellenük a novai szolgabírósnál.

A magyar vezényszó. Egy somogyi újság írja, hogy Kaposvárott nagy feltűnést keltett egy közöhadserégbeli gyalogos század, amely honvédtisztek és altisztek parancsnoksága alatt vonult ki a gyakorlóterre s ott gyakorlatokat végzett. Katonai körökben megtagadnak ugyan minden magyarázatot, valószínű azonban, hogy a somogyi bakákon a magyar vezényszót próbálták ki.

Öngyilkosságok. Horváth Magdolna 17 éves halápi leány szerelmes volt egy Cenc József nevű legénybe. A leány szülei ellenezték a fiatalok házasságát, ami annyira elkeverítette a ritka szépségű leányt, hogy felakasztotta magát. — Mihalmi Istvánné lenti lakos szintén így vált meg az élettől. — Koller Krisztina szepezdi leány pedig a Balatonba ugrott.

Hűtlen segéd. A vöcköndi molnár gyanakodott, hogy a korpát valaki megdézsmálja. Sokáig leste a tolvajt, míg végre rajt érte egyik segédjét, a mint ez Németh Kálmán szepetki lakoshoz szállította a korpát. Károsult panaszára megejtett nyomozás során Németh nem is tagadta, hogy a molnár legénytől korpát vett, de nem tudta, hogy lopott portékát vásárolt. A tolvaj segéd megszökött, a esendőrség most nyomozza.

Közös hadserégbeli tartalékosok kedvezménye. Mindazon es. és kir. közös hadserégbeli póttartalékosok, akiknek a mezei munkálatok végrehajtása céljából augusztus hó 1-ső felében az otthonlétük feltétlen szükséges, behívó jegyüknek a jegyzői hivatalba leendő átadása mellett abban a kedvezményben részesülhetnek, hogy tegyerygyakorlatuk egy későbbi időre elhalasztatni fog.

A Kőrmend—muraszombati vasút, amely tudvalevőleg néhány kilométeren Zalavármegye területén fog futni s amelynek kiépítése Zalalövő vidékének nagy érdeke, végre mégis megépül. Hat évi fáradságos munkába és utánjárásba került, amíg a vasut engedélyese, Barthalos István pápai ügyvéd és zalalövői nagybirtokos össze tudta hozni a szükséges törzsrészvényeket. A vasutat valószínűleg szeptemberben kezdik építeni. A finanszírozást a berlini Erlangen cég, az építést pedig Fábian Lajos mérnök vállalta el. Barthalos István Muraszombattól Regede felé az ország határáig vezető vasut is megszerezte az előmunkálati engedélyt, de az osztrák kormány a Regedével való kapcsolatra nem adott engedélyt, így tehát ezt a vonalat egyelőre nem lehet kiépíteni.

Gyilkos szerelmes. Kovács István bánokszentgyörgyi ácslegény özv. Tóth Ferenéné oltárezi menyekébe volt szerelmes s át is járogatott hozzá. Legutóbb az oltárezi koresmában mulatott az asszonnyal. Kint ültek az udvaron és Kovács szerelmes szavakat harsogott imádoztjának. Az udvaron gyermekek játszottak, akiknek jelenléte feszélyezte az asszonyt s figyelmeztette rájuk a legényt. Kovács rákiáltott a gyermekekre s ezek futásnak is eredtek. A hős szerelmes nem elégedett meg az eredménnyel, hanem felkapott egy üres sörs üveget s a gyermekek után hajította. Az üveg úgy találta fején György István 14 éves fiút, hogy koponya repedést szenvedett s néhány pere alatt meghalt.

Új szer a filloxéra ellen. Záborszky József zalaegerszegi pénzügyi tisztviselő és szőlősgazda már régóta kísérletez a filloxéra elleni védelem megkönnyítésére érdekében. Záborszky most közli, hogy valószínűleg sikerült a védekezésre a szénkénegnél jobb anyagot találnia, amellyel folytatott kísérletek a filloxérával elborított, nyomorék tőkét új életre, dus vegetációra keltették. Az anyag teljes kipróbálása céljából a feltaláló nagyobb mennyiségű anyagot készített, amelyet a közönségnek előállításíron kísérletezés céljából rendelkezésére bocsát. Az anyagot használati utasítással együtt Gráner Lipót Fia cégnél minden érdeklődő szőlőbirtokos megkaphatja.

A Balaton áldozata. Szepezden több fiú furdött a Balatonban, köztük Kozma Imre 16 éves fiú is. Kozma messze beuszott s valószínűleg göresöt kapott. Elmerült s megfulladt. Társai már csak holttestét húzták ki.

Öngyilkos tiszt szolga. Hegyi Antal góganfai legény Nagykanizsán szolgált a honvédeknel. A jóra való fiút Allemann Ferenc őrnagy magához vette tiszt szolgának. Szerdán délután Hegyi egyedül volt otthon. Elővette gazdája revolverét, lefeküdt a földre s szíven lötte magát. Egy levelet hagyott hátra, de annak tartalma ismeretlen s így az öngyilkos katona tettének oka nem került nyilvánosságra.

Tüskeszurásból halál. Saller Aranka esztergáli hat éves leányka meztláb járt, mint aféle falusi gyerek. Játék közben egy tüske ment a lábába s rövid idő múlva a gyermek nagy fájdalmakat érzett, majd az egész teste megmerevedett s a kis leány taetanusban meghalt.

A kasszatündérek megrendszabályozása. Még Széll Kálmán belügyministersége idejében kelt szárnyra a hír, hogy a kávéházi kaszirnőket megrendszabályozzák s aki a kávéház trónusát el akarja foglalni, attól az erkölcsök nemesítése érdekében legalább betöltött 40 esztendő követelenek. A rendelet azonban nem látott napvilágot s a kasszatündérek maradtak esinosak és fiatalok. Szombathely város rendőrkapitánya végre megunt a várakozást és szabályrendeletet dolgozott ki, amely eltiltja a felirónőnek a trónus elhagyását s a vendégek asztalához való telepedését. Sőt még a szeparéban sem szabad mulatni. Ezután tehát a kassza mellett élénkebb lesz az élet. Vagy beállítják a kasszát a szeparéba; vagy... egyebet eszelnek ki, mert hogy a szabályrendelet kijátszák, az bizonyos.

Feltört tyukólat. Valami peesenyre éhes tolvaj három tyukólat is feltört a múlt héten. Unger Ferenc Wlassics utcai lakásának udvarán álló tyukólból 10 drb, Vizlendvay Mihály tyukretceből pedig 8 drb szárnyast vittek el. Jádý Károlynál is feltörték a faházat, de a tyukkatroc üres volt s a tolvaj csalódva távozott.

Gyermekgyilkos anya a törvényszék előtt. Horvát Juli szentjakabi leánynak még januárban gyermeke született. Az anya a gyermekét a befűtött kemencébe dobta, ahol az porrá égett. A kegyetlen leányt a törvényszék elé állították, miután azonban eszelőnek látszik, elmebeli állapotának megvizsgálását elrendelték.

Összeveszett banda. Rigó György, Horváth János és Zvér Ferenc hárman alkottak egy bandát. Primás, cimbalmos, bőgős. Nem lehet mondani, hogy valami elsőrendű zenekar lett volna, de a falusi koresmában mulató parasztok, a gyéren hullatott hatosokért nem kívánhattak külföldi muzsikát, mint amilyent ez a három művész produkált. — Nyáron azonban nem sok mulatót paraszt akad. Arat az istenadta; szedi össze, amit tavasszal elszórt, — mondja a cigány, aki nyáron is élni akar. Rigó bandája tehát nyaratszaka beáll furdó zenekarnak. Karlsbadba, Radegundba nem fogadják be, elmegy tehát a badradáni koresmába, ahol néha napján a tyukások mellett turisták is megfordulnak. A múlt héten kapóra jött a három more. Egy esomó német mulatott és a banda sokat keresett. Rigó tányérozott s a pénzt is ő kezelte, illetve elkezelte. Amikor a vendégek abahagyták a duhajkodást, Rigó is megugrott. Társai azonban elesipkedés s meg akarták számoltatni. Rigó azonban nem számolt. A cimbalmos és bőgős tehát elvették tőle a 60 pöngös hegedűt s magára hagyták a művészt, aki most szőlőban játszanék, ha volna mivel. Így kénytelen perelni a hegedűért, mert azon a 6 K 50 filléren, amit elsikkasztott, nem tud új hegedűt venni.

Megölte egy légy. Háy Mihály borsfai bíró arcát megcsipte egy légy. A csipés helye veszedelmesen kezdett dagadni, de a bíró nem tulajdonított nagy fontosságot a dolognak. Később rosszul lett s az orvos már nem tudott rajta segíteni. Kínos szenvedés után vérmérgezésben meghalt.

Hulla a szalmazsákban. Japisa Mária alsó-domborui lakos eselédleány Nagykanizsán volt szolgálatban. A leány a napokban rosszul lett és lefeküdt. Gazdája orvost hivatott, aki azt konstataulta, hogy a leányt a szülés rendes következményei tették beteggé. Japisa Mária tagadta, hogy gyermeke született volna, a rendőrség azonban a szalmazsákban megtalálta a csecsemő hulláját.

A bankó csináló. Nagy János napszamos Nagykanizsán bizalmas barátainak egy kis láda forma gépet kínált megvételre, amely állítása szerint bankóprés. Az üres papirosból egy szempillantás alatt tíz koronást gyárt, ha az oldalán levő kereket megforgatják. A ládában természetesen nem volt más, mint néhány henger, amelyek a felül titokban beletett bankót az alsó nyíláson kitolták. Ismeretes masina ez már régen; Nagykanizsán nem is akad rá vevő, akárhogyan kínálgatta is a portékáját Nagy János. A rendőrség azonban tudomást szerzett a dologról s a bankóprést lefoglalta.

Uj vizi jármű Mult számunkban egy új vizi járó műről írtunk, amellyel a Balatonon kísérleteztek. Keszthelyről azt írják, hogy a feltaláló az új géppel a tengeri torpedók menetsebességét akarja óránként 60 kilométerre fokozni. A feltaláló Udvarý Ferenc orsz. képviselő, a nála is jól ismert sportember. A kísérlet alkalmával megsérült gépet Szombathelyre vitték, ahol kijavítják s folytatják vele a kísérletezést.

Megszökött a sör árával. Bluzics Száva csáktornyai szállodai portásnak 844 koronát adott át a gazdája, hogy a vasuton érkezett sört kiváltsa. A portás a pénzzel megszökött. A sikkasztó portást, amikor a drávai kompon Drnjénél át akart kelni, elfogták.

Meglopták. Tamás István szepetki gazdaember elment a koresmába egy kis búfelejtőre. Késő estére járt már az idő, mikor hazafelé bandukolt. Pityókós állapotban lévén, ide-oda dülöngött. Német Kálmán ajánkozott, hogy eikalauzolja haza. Tamás elfogadta az ajánlatot és a két ember egymást átkarolva folytatta útját. Tamás lakására érve Német eltávozott s ő is hazament. Másnap arra a szomorú tapasztalatra ébredt Tamás, hogy 20 koronáját valaki kilopta a zsebéből. A tettes ismeretlen.

Forgalmi korlátozás. A m. kir. földművelésügyi miniszteriumnak az a rendelkezése, mely szerint a ragadós száj- és körömfájásnak Ausztriába történt behurcolása miatt a keszthelyi, novai, pacsi, zalaegerszegi, zalaszentgróti járásokból, valamint Zalaegerszeg r. t. városból hasított kórmű állatok bevitele megtiltatott, még ma is fönáll.

Harapós kutya. Özv. Bogdán Györgyné nagy-lengyeli lakos lompos, nagy kutyát tartott a házában. A minap kiment az asszony a mezőre, a hová a kutya utána ment és ott Kaj Istvánné Kutasi Borbálát megtámadta. Az asszony védekezett töle; telhetőleg, azonban az erős állat letépette s össze-vissza marcangolta. Kaj Istvánné súlyos sérüléseket szenvedett.

Gonoszlelkű szolgálóegény. Kovács Staber Sándor szilvágyi illetőségű szolgálóegény megunta a becsületes munkát és csavargásra adta magát. Egyik napon elment Boldogfára és ott Zélkó Péter gazdaembertől — akinél előbb szolgálatban állott — éjjeli szállást kért. Kovács meghált az istállóban s éjszaka Pálfi Imre szolgálóegénynek összeszedte az összes ruháját és órájával együtt ellopta. A tolvajt, aki itt helyben is követett el hasonló lopásokat, sikerült elfogni, azonban mielőtt átadhatták volna a bíróságnak, furfangos módon megszökött s valahol csavarog a vidéken.

Verekedés. Molnár (meleg) Imre, Horváth (Vendel) Józseffel s ennek János nevű fivérével kedélyesen mulatott a novai koresmában. Késő éjjel hazafelé bandukolt a pityókós társaság s utközben valami fölött összevesztek és ütlegelni kezdték egymást. E közben Horváth (Vendel) Józsefet két társa úgy elverte, hogy úgy kellett hazaszállítani. A segítségül hívott orvos súlyos sérüléseket állapított meg, minek következtében sérült heteket lesz kénytelen ágyban tölteni.

Megcsalt szerelmes. Antal Lőrincz kőműves legénynek benső viszonya volt Szaknyéri Anna gyümölcsárús leánnyal. Mikor ennek a viszonyának gyümölese mutatkozott, a legény hátat fordított addigi szerelmesének és Lukács Julinának kezdett udvarolni. Ez jutóbbi meg is hallgatta a legényt s Antal Lőrincz eljegyezte magának a leányt. Mult vasárnap délután volt az esküvő. A mint a jegyespár a zalaegerszegi plébánia templomban az oltár előtt állt s elmondták a »holtomiglan-holtodiglan«-t, a megcsalt szerelmes, Szaknyéri Anna berontott az isten házába s szerelmének gyümölesét, egy kis pufók gyermeket bepólyázva az esküvő pár elé tette. »Itt van a gyermeked társad elé« mondta a leány s a gyermeket a templomban hagyta. Nagy volt a jegyespár s násznép bámulata; odasiettek a escesemőhöz s beszállították a rendőrségre, mely elhelyezése iránt intézkedett.

Megvert pásztorfiu. Kontó József páfiszegi lakos a mezőn legeltette marháját. Ezek valahogyan Pataki István ottani gazdaember birtokára tévedtek. Pataki meglátva a legelésző állatokat, odarohant a kezében tartott kévekövő fával úgy megverte a 12 éves őrző gyereket, hogy mint az orvosi látélet mondja, mintegy két hétig lesz kénytelen az ágyat őrizni.

Lökötök. Somogyvármegye Balhás községéből egy gazdának két lovát és kocsiját egy éjszaka

ellopták. A tolvajok bementek az istállóba, kivezették a lovakat, annak rendje és módja szerint felszerszámozták, befogták s elhajtották. A gyanu kóbor cigányokra irányult, de nem tudták a tolvajokat kézrekeríteni. A zalaegerszegi csendőrség a mult héten kiderítette, hogy a lopást Kolompár Rafael Valek és Pepi, továbbá Kolompár Jancsi és Kolompár Szlávi követték el. A két elstőt elfogták, a másik kettő pedig valahol kóborol.

Hazafele. Kerék István bejött a zalaegerszegi buesura és estefelé ballagott haza. Széles jókedvében végig énekelte az utcán, hogy: bé vagyok én csudálkozva. Amint hogy igaz is volt. Észrevette Kerék állapotját egy tréfás kedvű atyafi, aki a becsipett ember mellé szegődött utitársnak. A cimpora abban lelta a mulatságát, hogy botját ötször hatszor egymásután Kerék lába elé tette, amiben az elbotlott s végigzuhan a földön. Végre azonban észrevette a jószándékot s utitársán végigvergetett a saját botjával. Az utitárs boszút állott s amint a Zala partjára értek, Kerék Istvánt belelökte a vízbe. Szerencsére nem volt mély a víz s Kerék nyakig ülhett benne anélkül, hogy elnyelte volna. Kijönni azonban nem tudott s két-három óra hosszágig alapos fürdőt vett, míg arra járó emberek kihuzták. Így adja elő ezt a siralmas történetet Kerék, aki most keresi az ismeretlen utitársat, aki talán nem is létezett.

D. M. K. E. körzők alatt, az eddigi jóhirű Árpád körzők minőségében a budapesti Szénássy-féle rajzeszköz gyár új körzőt hozott forgalomba, melynek jövedelméből 5% a D. M. K. E. (Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület) javára szolgál. Ezen kipróbált jóminőségű körzőket minden tanfőru és szülő figyelmébe ajánljuk, kik a magyar ipar támogatását szívűkön hordják.

Takonykór. A törvényhatósági állatorvos utolsó jelentése megemlékezett arról, hogy az alsólendvai főbérnökség lovai között takonykórt észlelték. A kór annyira terjedt, hogy ujabban husz lovat kellett leléni.

Elveszett bélyegző. Gehér István teskándi községbíró Teskánd község hivatalos bélyegzőjét a városban járva, ismeretlen módon elvesztette. A becsületes megtalálót kéri a károsult községbíró, hogy a bélyegzőt küldje el hozzá, vagy adja át a helybeli rendőrségnek.

Most vettünk 200 Schmith Premier írógépet. Akadémiánk részére vettük ezen gépeket, hogy alkalmat nyujthassunk minden tanulóknak, hogy a gépirást szabad idejében gyakorolhassa. A »Schmith Premier« írógépet azért választottuk, mert 12 évi tapasztalat arra tanított bennünket, hogy ezen írógép mindig minden tekintetben a legnagyobb igényeket is kielégíti. Strayer s Business College, Inc. Strayer Kereskedelmi Akadémia r. t. Philadelphia.

Talált tárgyak. A zalaegerszegi ipartestület háza előtt egy fekete esőernyős egy Joemovics Lajos sütősegéd nevére kiállított munkakönyvet; a Baross ligetben egy darab kékköves aranygyűrűt, az utcán pedig egy fehér tollu kacsát találtak gazdátlanul. Jogos tulajdonosuk a rendőrségen, a hivatalos órák alatt átveheti.

Rövid hírek. **Betörés.** Németh Vendel boeszkai lakos szobáját ismeretlen tettes feltörte és 3 K 20 fillért elloptott. — **Agyonütötte a villám.** Józsa Péter magyarodi gazdaember nagy viharban kocsin igyekezett hazafelé. Az villám az egyik lovát agyonütötte. — **A Drávába fulladt.** Horváth András légrádi lakos tehene a Dráva partján legelt s a folyóba esett. Az ár az állatot elsodorta. — **Lopások.** Klobucaries József királylakai lakos házából ismeretlen tettes 150 K értékű holmit elloptott. Tóth Karolin csáktornyai lakostól Novák Mária eselédieány többféle ruhaneműt lopott. Szerzsán Ferenc botornyai lakos sógor-nőjének földjéről 70 kereszt rozst elhordott. — **Letépték a ruháikat.** Három Ruszák István nevű legény lakik Alsódomboruban. Az egyiknek mellékeve Korsek, a másiké Botor, a harmadikát rendes nevén ismerik. A három legény a révnél hűsködött s a kompra váró asszonyokról letépték a ruháikat. — **Vizbefullt.** Vaczko István 8 éves fia az alsóbisztricezi malomnál a Murába esett s belefulladt. — **Leesett zsuppoló.** Kalec Mihály Potriventén házat zsuppolt. Délben a gazda sok bort adott muakásainak s Kalec Mihályt úgy felöntött a garatra, hogy délután lepottyant a tetőről. Eltörtött a karja. — **Tolvaj kádársegéd.** Schwarz Géza tapolczai kádármester segédje, Avakumovics Milkó, a gazdájának szerszáma

ellopta, amiért a csendőrség letartóztatta. — **Agyonverte a jég.** Özv. Szijártó Józsefné zala-koppányi asszony kint dolgozott a mezőn. Óriási vihar keletkezett s diónagyságu jég esett. Az asszonyt elsodorta a zivatar s másnap halva találták.

A valódi hírneves MÁLNÁSI SICULIA (székely) gyógyforrás viz kapható Zalaegerszegen: GYARMATI VILMOS-nál.

Egy természeti kincs.

Magyarország a szélsőségek, a legritkább ellentétek országa. Az ország oly gazdag még részben fölhasználatlanul heverő természeti adományokban; ez ország, melyben az arany kalászok az arany érekekkel s a tokaji bor aranyával hármasszövetséget kötnek, ezen ország egyuttal a legerőteljesebb gyógyforrások, a legüdítőbb asztali vizek arany földje s oly keserűvíze van, milyen különben az egész föld kerekéjén nem fordul elő. A Ferenc József keserűforrás az, mely az utolsó évtizedek óta az orvosi világ növekedő figyelmét magára vonta és immár mint sokat használt elsőrangú gyógyszer évenként több millió palackban kerül forgalomba az egész civilizált világon.

E kincs évezredek óta ismeretlenül és fölhasználatlanul hevert. A budai hegység melynek, déli lejtőjén a Ferenc József forrás nagy, természetes keserűvíz-medencéi fekszenek, már a rómaiak idejében nem csak ismert, de szabályszerűleg telepítve is volt; azonban bár mennyit is fedeztek föl, építettek és alkottak a római légiók, a nagy kincs mellett, melyet a budai déli fensik részben moosaras rétege alatt rejtettek, észrevétlenül és figyelmen kívül haladtak el. A hunnok és avarok itt ütötték föl sátraikat, Mátyás király innen parancsolt egy fél világ-résznek, a törökök itt tartózkodtak s egyetlen emlékül a budai hévífürdőt hagyták reánk, sőt még a szabadságharc is ötven év előtt pirosra festé itt a mezőket, anélkül, hogy a földalatti kincset ismerték vagy fölhasználták volna.

Csak az utolsó néhány évtizednek köszönhető, hogy a Ferenc József forrás vize az emberiség számára hozzáférhetővé tétetett. Néhány lustrum előtt még elhanyagolt, félig moosáros föld ma jól van művelve, amelyre az igazgatóság a leg-tökéletesebben berendezett telepet állított.

Ő felsége a magyar király után elnevezett forrás vegyi vizsgálatai az oldó, könnyen emészthető s a víznek ízét javító alkatrészeknek oly szerencsés összetételét mutatják (1000 gr.-ban 48.7 sulfat 1.7 chlormagnesia és vasoxyd, 2.6 szénsavas natron és szénsav), hogy a gyógykincsek között értékes ásványvíz az egész világon elterjedt.

Egyéb keserűforrások vegyelemzéseivel való összehasonlítások a Ferenc József keserűvíz előnyeit azonnal felismerhetővé teszik, a melyből ezen kívül a legkiválóbb orvosok teljesen egybehangzó ítélete szerint, a kívánt hatás elérésére a többi keserűvízekből használt adagnak csak a felerésze szükséges.

A Ferenc József keserűvíz az utolsó husz év legnagyobb kiállításain öt világ-részben tíz aranyéremmel lett kitüntetve, legutóbb a hasonmésű vizek közül egyedül a Millenniumi Nagy Éremmel és Ő felségének ez alkalomból adományozott legmagasabb kitüntetésével tiszteltetett meg.

Mily bajban használhatjuk eredményel a Ferenc József keserűvizet? A dolgozó ember akár szellemi vagy kézi munkával foglalkozzék, akár az emésztésben, akár egyáltalán a legfontosabb szervekben érzett zavarok miatt panasza van oka, megmentheti egészségét e vízzel. De azon szegény gazdagok is, a kik az asztal örömeiből nagyon sokat élveztek, a Ferenc József keserűvízhez menekülnek.

Mint normális adag elégséges egy boros pohár = 150 gramnyi vízzel, reggel éhgyomorral; a víz hőmérséklete ne haladja meg a 12 R. fokot, de ajánlatos külön kóros esetekben az orvos urak tanácsát igénybe venni.

Bár milyen különbözők is a szenvedések, melyekkel a természet az ő kedvencét, az embert meglátogatja, egyuttal kevés megbetegedésre alkotott olyan könnyű különleges gyógyszerközt, mint a melyet a Ferenc József ásványvíz képez, mely általános kedveltsége és használata miatt most már mindenütt, még távoli világ-részekben is, könnyen megszerezhető.

A budapesti M. K. T. Egyetem második belkóródáján (Korányi Frigyes tanár) észlelt kísérletek alapján eredményként a következőket sorolhatjuk fel: 1. A Ferenc József keserűvíz-forrás erős hashajtó hatással bír. 2. Az étvágyat nem csak hogy nem csökkenti, de sőt növeli. 3. Alkalmazása után a bélhuzamban semmi kellemetlen utóhatás vissza nem marad. 4. Elvörösítő hatás tekintetében a legtöbb eddig ismert hashajtószerezrel kiállja a versenyt.

Ezek alapján a víz alkalmazható és kellő sikert mutathat fel: I. Mindennemű székrekedésnél, melyek előremut gyomor- és bélhuruthoz, szívbeli és máj-vérkeringési akadályhoz, alhasi vérpangás és vérbőséghez csatlakoztak. II. Az agy és agyhártyák vérbőségénél — esetleg lobjánál. III. Gyomor és belek — kivált — idült hurutjánál (midőn az étvágyat is feltűnő módon növeli). IV. A női medenceszervek heveny lobjánál. V. A férfi ivarszervek lobos bántalmainál. VI. Végül a nemesebb belszervek lobjánál, mindazon esetekben, midőn a bélre való elvezetés van javulva.

Dr. Korányi Frigyes főrendiházi tag ur pedig a következőképen nyilatkozik: »A Ferenc József keserűvíz különösen az által tűnik ki, hogy enyhén keserű, nem kellemetlen ízű; hogy már kicsiny, alig 150 grammnyi mennyiségben biztos hatása van, hogy ez aránylag rövid idő alatt, minden kellemetlen mellékhatás nélkül szokott bekövetkezni és hogy a víz még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyat és az emésztést.«

A bécsi általános közkórház V. belkóróda vezetője Drasche Antal tanár ur, a Ferenc József keserűvíz tárgyaló klinikai közleményében ekkép ír: »Ezen vegyület oly kitűnő ásványvíz mint a keserűvízek tulajdonképeni képviselője tekinthető. A betegek szívesen veszik be és folytonos használat mellett is jól tűrik; oldó és hashajtó hatása kisebb adagokra következik be, mint minden egyéb hasonló vízknél.«

Magyar orvosok nyilatkozata: Dr. Kézmárcsly Tivadar Budapesten, az egyetemi szülészeti kóróda igazgató-tanára. »Kóródámon a Ferenc József keserűvíz kiterjedt alkalmazás alapján, a legkedveltebb hashajtók sorába emelkedett. Kiváló előnye, hogy gyermekágyasok szívesen veszik s hogy kitűnő hatása, minden kellemetlen mellék-tünet és következmény nélkül, biztosan és rövid idő alatt nyilvánul.«

Dr. Tauffer Vilmos Budapest, egyetemi ny. r. tanár. »A Ferenc József keserűvíz mint kitűnő hashajtót, különösen a gyermekágyasoknál a legjobb sikerrel rendelem.«

A Zalamegyei Gazdasági Egylet közleményei.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Meghívó.

A Zalamegyei Gazd. Egyesület
folyó évi augusztus hó 14-én d. e. 10 órakor
Keszthelyen a városháza nagytermében
rendes közgyűlést tart,
melyre a t. tag urak ezennel tisztelettel
meghívattak.

Tárgysorozat:

1. Egyesületi »Értesítő« mikénti megjelenése feletti határozat.
2. Az egyesület parcellázandó telke árának és az áruba bocsájtás idejének meghatározása.
3. Állatdíjazások helyének s a díjak nagyságának megállapítása.
4. Vándorcigányügy rendezése.
5. Titkár kérvénye az átköltözködési költségek megtérítése tárgyában.
6. A hadsereg soproni élelmezési raktárának ellátása.
7. Pénztárnok megbízatása lejártával új pénztárnok választása.
8. Folyó ügyek, indítványok.

Ezt megelőzőleg d. e. 9 órakor igazgató választmányi ülés fog tartatni, amelyre a t. tag uraknak minél nagyobb számban való megjelenését kérem.

Kelt Zalaegerszegen, 1905 augusztus 1.

Sárközy Viktor
titkár.

Hertelendy Ferenc
elnök.

Felhívás!

Alulírott egyesületi tag urak felkérnek, miután tagsági kötelezettségük az év végével megszűnik, hogy az alapszabályok 7-ik §-a értelmében szíveskedjenek legkésőbb október hó végéig írásbelileg nyilatkozni, vajjon az egyesület tagjai óhajtanak-e maradni vagy sem, mert ellenkező esetben az alapszabályok fenti paragrafusá értelmében tagsági kötelezettségük újabb hat évre meghosszabbítottak fog tekintetű.

Zalaegerszeg, 1905 augusztus 1.

Sárközy Viktor
titkár.

Tagsági kötelezettségük 1905 december 31-én lejár: Alsórajk község, Barkóczy Károly, Berényi Jenő, Blumenschein Jakab, Bosnyák Géza, dr Csák Károly, Egeraracs község, ifj. Eitner Sándor, Eitner Zsigmond, Fatér János, Forster Elek, Garai Alajos, Imreh Antal, Kardos Lázár, Keményfa község, Kiss József, Kiss Sándor, Kreika Ferenc, Krosetz Gyula, Lázár József, dr Lukonics Gábor, Marton Lajos, ifj. Nyáry Kálmán, Oroszvály Gyula, Pálffy László, Pölöske község, Sümeg község, Szegedy Béla, Táncoz Lajos, Tapoleza község, Tripammer Gyula, Umszunsz Lajos, Weisz Miksa, Zalaszentmihály község, Ziegler Kálmán, Zsiga Mihály.

MINISZTERI RENDELETEK.

Mezei egerek irtása. A földművelésügyi m. kir. miniszter 15339/VII. a. 1. számú leirata a Z. G. E.-hez:

A mezei pockok (egerek) szakközveim jelentése szerint az ország területén sehol sem maradtak ugyan meg a múlt évről oly nagy számban, hogy nyári nagyobb fellépésük várható volna, mégis kívánatos, hogy a meglevőknek nagymérvű elszaporodása folytán keletkezhető veszedelem már most csirájában elfojtassék, annyival is inkább, mert most tekintettel a kártevők csekélyebb számára, az irtás sokkal könnyebben és kevesebb költséggel eszközölhető s így az őszi elszaporodás is könnyebben megakadályozható.

Felkérem ennél fogva a Címet, hogy a 22890. 904. számú rendelettem már megküldött irtási utmutatás tartalmát a gazdaközönség minél szélesebb rétegeiben terjessze, egyszersmind az érdekelt gazdaközönséget arra is figyelmeztesse, hogy legcélszerűbb volna most ott, hol a föld ugys felszántatik, a szántásnál a pockokat gondosan irtani; a fel nem szántható területeken pedig (lucernásban, lóherésben, legelőn, réten, házak körül, fel nem törhető partokon, mesgyéken) hohlenheimi fogókat alkalmazni.

Figyelmeztetendők egyszersmind az érdekeltek, hogy amennyiben a védekezést mérgek alkalmazásával kívánják keresztülvinni, ezen eljárásuknál a m. kir. belügyminiszter ur 104455/98. sz. alatt kiadott körrendeletének határozmányaihoz szigoruan alkalmazkodniok kell.

Az aranka irtása. Lóheréseink és lucernásaink egyik legnagyobb ellensége az aranka, az utóbbi években oly nagy mértékben és veszedelmes alakban terjedt el hazánkban, hogy annak irtása minden gazdának lelkiismeretbeli kötelessége. Sajnos, manapság már az arankamentes magvak vetésével nem tudunk gátat vetni annak elterjedése ellen. Ma, a mikor jóformán alig találunk herést, legelőt, utszéli begyepesített területet, árokpartot, a hol az aranka özőnével ne terjedne, hozzá kell fogni az arankának országsszerte való alapos irtásához. És hiába fordít gondot a lelkiismeretes gazda a takarmány-növényei legmegfelelőbbjeinek termelésére, műtrágyázására, annak megfelelő hasznát nem fogja tapasztalni, ha az arankát ő és szomszédjai nem irtják, mert ez tönkre teszi azoknak fejlődését. A törvény intézkedik és elrendeli annak irtását és sajnos mégis mit tapasztalunk? Azt, hogy az egész országban az aranka terjed. Most, a mikor az aranka virágzásnak ideje elérkezett, most kell, hogy az ille-

tékes hatóságok megtegyék a legerélyesebb intézkedéseket, most szükséges, hogy az értelmes, lelkiismeretes gazdák résen legyenek és figyelmeztessék a törvény végrehajtó közegeit ezen veszedelem pusztításának alapos eszközölésére. Kívánatos, hogy országsszerte mozgalom indíttassék arra nézve, hogy kivétel nélkül mindenki irtsa szántóföldjén az arankát. Mert csak így és semmi más módon nem tudunk eredménytel védekezni az aranka ellen. Vegyük figyelembe a földművelésügyi miniszternek ez irányban kiadott rendeletét s irtsuk az arankát. Irtasuk pedig ne csak a szántóföldeken, hanem mindenütt, a hol találjuk.

A földművelésügyi miniszter az aranka irtásra vonatkozólag a következő leiratot küldte a Z. G. E.-nek:

A múlt év ápril 15-én 36451. szám alatt kiadott rendeletem alapján az aranka irtása országsszerte eredményesen megindult. A teljes siker azonban több év kitartó, gondos és következetes munkálkodását igényli.

Ez éven különösen nagy szükség van a gazdaközönség lelkiismeretes eljárására, mert a múlt évi nagy szárazság és takarmányhiány miatt, az ország egyes pontjain, épen a gazdákra való tekintettel, eltekintettem az elrendelt intézkedések teljes szigorral és hatállyal való keresztülvitelétől. Az arankairtásra a múlt évben fordított költség és fáradság eredményét tehát az idei teljes erélyű eljárásnak kell biztosítani.

Utalva tehát a múlt évi ápril 15-én 36451. és június 23-án 76908. szám alatt kelt leirataimra is, felkérem ennél fogva a Címet, hogy az ország mezőgazdasági érdekeit oly erősen érintő ezen akciót vegye ez éven is különös gondjába. Résztöröl is hasson közre, hogy a heretermelő közönség az irtás tekintetében rárótt köteleességeket megismerje és pontosan teljesítse.

SZAKKÖZLEMÉNYEK.

A sekélyen és mélyen gyökerező növények váltakozása.

Sekélyen és mélyen gyökerező növények felváltott termelése által a növénytermelésnek jövődelmezőségét akarjuk biztosítani.

Ha folytonosan, vagy igen gyakran sekély gyökérzetű növények pld. gabona termeltetnének ugyanazon talajon, akkor a talaj természet szerint az aránylag sekély feltalaj előbb vagy utóbb kimerül a könnyen oldódó növényi tápanyagokban és azoknak trágyázás által való pótlása nagyon sokba fog kerülni.

A mélyen gyökerező növények, melynek a hüvelyesek, heréfélek és egyéb u. n. leveles növények, ellenben a feltalajt kevésbé aknázzák ki, hanem testük felépítésére szükséges ásványi tápanyagokat főleg az altalajból merítik; a hüvelyesek ezenkívül megfelelő talajon még a légköri levegőből nitrogént is vesznek fel a gyökereken levő gumók segítségével. A mélyen gyökerező növények tehát a feltalaj tápanyag készletét kevésbé veszik igénybe, még pedig annál kevésbé, minél gazdagabb az altalaj tápanyagokban s minél könnyebben lehatolhatnak a gyökerek az altalajba. Minél inkább fennáll ez az eset, annál nagyobb lesz nemcsak a termésmennyiség, hanem azon nyereség is, mely a mélyen gyökerező növények levélrészeinek a feltalajba való visszamaradása által származik, miáltal a feltalaj új ásványi, mint szerves anyagokban ugyszólván költség nélkül gazdagabb lesz, az utána következő sekély gyökérzetű növények határozott előnyére.

A mélyen gyökerező növények erősebb gyökér maradványainak elhalásával egyszersmind ut nyíttatik a sekély gyökérzetű növények gyökerei számára is az altalaj felé s ez által azok azon tápanyagokban is bővelkednek, melyekhez különben tán elegendő mennyiségben nem is jutottak volna.

A talaj mélyebb rétegeiben száraz időjárás esetén — milyen a múlt nyár is volt — még szárazságra igen hajlandó talajon is elegendő nedvességhez jut a növényzet gyökere, a talajvizben feloldott növényi tápanyagokat pedig ozmotikus uton fölvevén, erőteljes levelzete segítségével a növény szervezetének fölépítésére használhatja fel. A sekélyen gyökerező növények nagyobb részt nitrogén fogyasztók, a mélyen gyökerezők pedig nitrogén gyűjtők, ugy a talajt mint az egész gazdaságot tekintetbe véve.

A sekélyen gyökerező növények tömődött strukturában és gyomosan hagyják vissza a földet, a mélyen gyökerező növények ellenben a talajt beárnyékolván, azt kedvező strukturájúvá és gyommentessé teszik.

A mélyen gyökerező növényeknek kémiai és fizikai hatása is előnyös a talajra. Minél gondosabban és szabályszerűbben van keresztül víve a sekélyen és mélyen gyökerező növények váltakozása valamely gazdaságban, annál jobban ki lesz a talaj és levegő tápanyagok tekintetében használva.

Minden növény csoportnak meg van a maga tápanyag igénye, az egyik csoport főleg az egyik, a másik főleg a másik tápanyag iránt igényes s ebben a tekintetben az illető tápanyag összetétele és oldhatósági foka is határoz.

A gazdasági termények észszerű váltakozása, a sekélyen és mélyen gyökerező növény családok tekintetbe vételével, a legnagyobb haszonnal jár s a gazdasági termelésnek egyik legfontosabb részét képezi.

A sekélyen és mélyen gyökerező növények felváltott termelésével a kulturnövények edzettebbek és ellentállóbbak lesznek a számtalan növényi és állati ellenségekkel folytatott küzdelemben, mely ellenségek pedig egyoldalú termelésnél óriási pusztításokat szoktak véghez vinni.

Vegyük tehát a fent említetteket fontolóra s hagyjunk fel a rossznak bizonyult régi rendszerrel, térjünk át a sokkal nagyobb és biztosabb terméseket adó váltó gazdaságra! Legyen a vetés forgás rendszerére való áttérés minden gazda legfőbb törekvése, mely csak jólétet s vagyonszodást teremt, míg a régi egyoldalú termelés nyomán a mai gazdasági viszonyaink között csak a nyomor és szegénység fakad.

Ne ragaszkodjunk e téren elődeink hagyományaihoz. Ugy s oly alapokon mint apáink gazdálkodtak, ma már nem lehet. A mi fokozott igényeinket, terheinket az a gazdálkodási rendszer már ki nem elégíti, nekünk ma mindent el kell követnünk, hogy gazdaságunk jövődelméből társadalmi s állami kötelezettségeink lerovása után még tisztességes megélhetést biztosíthassunk magunknak.

Álljon előttünk az a gazdai arany mondás: »Markolj csak keveset, hogy azt jól megszorítsd, ne a földet, hanem a munkát szaporítsd.«

Szenteh Dezső
gazdasági szaktanár.

A külföldi buzák és a buza nemesítés.

Belátva a szükségét annak, hogy a növénytermelés terén sem zárkozhatunk el az újítások elől, illetve az újabb forgalomba hozott buza-fajtákkal való termelési kísérletek elől, hazánkban, de főleg a Dunántúlon sok idegen buzának termelése kísérletet meg az utóbbi években. Hogy mi indította erre a gazdákat, az legtöbbször abban leli magyarázatát, hogy az eddig termelt buzák nem hozták meg azt a hozamot, amelyet a költségesebb művelés, a befektetett több tőke megkívánt volna. Egy más oka a kísérleteknek buzánk degenerálásának önkénytelen beismerése. A buzát évszázadokon át vetve nem kísérte az emberiség annak változásait s így degenerálását figyelemmel, hanem egyszer azon szomorú tapasztalatra jutott, hogy az eredmény nem kielégítő, tehát ezen változtatni kell.

Az állattenyésztés terén a tenyésztési feltételekkel már tisztában vagyunk, tudjuk, hogy vannak fajta tulajdonságok, de vannak s ezek képviselik a legnagyobb értéket, kiváló egyedi tulajdonságok is. Míg azonban az állattenyésztés terén szabad szemmel könnyen megbíráhatjuk a tenyésztés eredményét, addig a növénytermelésnél sem a fejlődés, sem az anyag képződése tökéletesen figyelemmel nem kísérhető s látszólag nem befolyásolható. Míg az állattenyésztésnél a fejlődő egyedeket is tudjuk jó vagy rossz takarmányozással némileg tökéletesíteni s gyakorlással vagy szoktatással annak jó tulajdonságait fokozni s idővel az utódokra is átörökíttetni, addig a növénytermelésnél a fejlődési folyamat alatt ugyiszólván semmit sem tehetünk az anyag képződésének előmozdítására.

Ezen látszólagos tehetetlenség a természettel szemben indította a gazdákat arra, hogy különböző vidékek buzáival, vagyis mondjuk idegen buza-fajtákkal tegyenek kísérleteket.

A kísérletek eredményei kitünően voltak, termésben úgy szalmára mint szemre túlhaladták

a mi világhírű buzánkat. Azonban jött egyszer csak a reakció, a kísérletképen, vagy talán nem is kísérletképen, hanem már meghonosítottnak vetett buza nem mutatkozott elég ellenálló képességűnek az itteni klímával szemben. Kifagyott, kiveszett.

Dacára annak, hogy a buzák csaknem mind egyfajtaúak voltak, vagyis az úgynevezett »francia« buza, mégis azon eredményre jutottunk, hogy nem egyformán álltak ki a telet. Voltak helyek, ahol a buza csaknem tökéletesen kiveszett, úgy hogy tavasszal ki kellett szántani, míg másutt azt mondhatni nagyon csekély kárt szenvedett.

Ha gondolkozunk azon, mi lehet annak az oka, hogy a francia buza nem egyformán állta ki a telet, rájövünk ennek megoldásával arra, hogy igenis, a buza ép úgy tenyészthető, ép oly befolyású gyakorolhatunk rá, ha nem is olyan könnyen, mint akár a szarvasmarha tenyésztésre.

Ha figyelemmel kísérjük a kontinens buzáit, azon tapasztalatra jutunk, hogy az országoként illetve éghajlati árnyalatok szerint más és más formát mutat, más beltartalommal s más termőképességgel bír.

A buzának megvan az a természetadta tulajdonsága, hogy az éghajlathoz alkalmazkodik. Tapasztalhatjuk ezt a tar és szakállas buza vetésénél. Ha a tar buzát, amelynek nem a mi vidékünk az igazi hazája, éveken át ugyanaból a vetőmagból vetjük, nem is nagyon hosszú idő alatt szakállássá válik.

Ezen szakállasodás természetesen nem is olyan nagymérvű, mint a rendes szakállas buzánál, mert e fajta illetve a jellegzetes egyedi tulajdonság tökéletes megszűnéséhez hosszú idő kell. Így látható, hogy minden országnak meg van a maga éghajlati viszonyainak megfelelő buza-fajtája.

Ha most a francia buzát nálunk vetjük, azon eredményre jutunk, hogy annak jó tulajdonságai, amelyet mint egyed bír, amilyen a nagyobb termőképesség, talán a tömöttebb szár s így a megdülés kisebb veszélye érvényre jutnak, de viszont érvényre jutnak rossz tulajdonságai is, t. i. az ellentálló képesség csekély volta.

Azon körülmény, hogy az egyes gazdaságokban az egyes vidékeken nem egyforma tulajdonságokat mutatott a francia buza, nem egyforma ellenálló képességű volt, annak oka abban keresendő, hogy az egyik mag talán már 6—7 éve nálunk termelt buzából való, míg a másik csak egy-két éve honosított meg. Az előbbi, a 6—7 éve itt termelt buza, már némileg aklimatizálódott s ellentállóképesebb lett. Ezenkívül közrejárások más körülmények is, hogy jobban kibírta egyik-másik helyen a fagyot, azonban lényegesen befolyásolta azt már az aklimatisáció. Amiként alkalmazkodik a tar buza a változott éghajlati viszonyokhoz, a melegebb, szárazabb vidékekhez, s erről már meggyőződünk, így mindenestre a francia buza is létfenntartási ösztönből alkalmazkodik a zordabb időjárásához.

Az egyes országok buza-fajtaí nem egyformán termőképesek, az egyik nagyobb hozamot ad mint a másik. Ennek oka abban kereshető, amint a tapasztalati tények is bizonyítják, hogy azon államokban amelyekben a gépteknika jobban, illetve előbb fejlődött, azokban a buzák bővebben termők is. Ugyanis a modern gépekkel a vetőmag tökéletesebben elkészíthető, s így a beteges, satnya egyedek a termelésből lassanlassan kizártnak s egészséges, életerős mag után élet és termőképes növények fejlődnek, amelyek életképes, erős, egészséges magokat nevelnek.

Amennyiben idegen országok buzái bővebb termőképességűek, ugyanazon művelési módokat feltételezve, a mi hírneves magyar buzánk ugyanolyan termőképességűvé tehető tenyészki-választás útján mint bármely más külföldi fajta.

Hogy állításaim igazságokat tartalmaznak, meggyőződhetünk arról, ha megnézzük a most rendelkezésre álló hazai buza-fajtáinkat; azt tapasztaljuk, ha a magot megvizsgáljuk, hogy ahány mag annyiféle. Még szembeötlőbb a különbség akkor, ha érésben levő lábán álló buzát figyelünk meg.

A buza évszázadokon át minden behatóbb megfigyelés nélkül, minden a tenyésztésre irányuló befolyás nélkül termelve, természetesen csak degenerálódhatott s nem fejlődhetett. Hozzájárult a degenerálódáshoz az, hogy a vetőmagvak részint a gépek hiánya miatt, részint tudatlanságból nem választattak meg kellőképen, így a beteges gyenge egyedek, gyenge növényzettel, csak gyenge szemet nevelhettek.

Tudjuk azt, hogy a buza virágja maga magát termékenyíti meg s így a beteges növény beteges anyagot kap a megtermékenyítésre. Ha az egyes egyedek termékenyítő porzót kaphatnának a másik, szomszédos növényről, akkor a fent említett degeneráció nem állhatna be oly mérvben, mivel az életerősebb növény tulajdonságai is átörökíttetnének.

Ebből kifolyólag látjuk, hogy állattenyésztési hasonlattal éljek, miszerint a buzánál a legnagyobb beltenyésztést folytatjuk.

Hogy a buzánál folytatott beltenyésztés káros, hatású-e, arról eddigi pozitív tapasztalataink hosszabb időről nincsenek. Amit a pár éve folytatott termelési kísérletek bizonyítanak, azt axiómának nem vehetjük. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a buzánál, fenti hasonlattal élve, a legnagyobb fokú beltenyésztést kell folytatnunk, az egyes egyedek jó tulajdonságait kell kihasználnunk, s azt tenyészki-választással az utódokban tökéletesíteniünk.

A buza tenyészki-választás útján való nemesítésénél a buzának általunk megkívánt jó tulajdonságaira kell tekintettel lennünk. Ezen jó tulajdonságoknak kell lenni: a nagy bokrosodási képesség, s ennek kapcsán a nagyobb termőképesség, a megdülés ellen való ellenállás, vagyis a szár nagyobb szilárdsága, s így tömörsége, s az egyednek a növényi betegségekkel szemben való ellentálló képessége.

Amint a tapasztalati tények igazolják, a buzának ezen jó tulajdonságai hosszabb, rendkívüli gondos és pontos munkával nagy mértékben emelhetők.

A buza nemesítése tenyészki-választás útján a legegyszerűbb, de legfárasztóbb eljárások egyike. Az eljárás abban áll, hogy a meglévő hazai buzánkból már a fejlődés stádiumában ki-választjuk azon egyedet, illetve tövet, amely mindenféle tekintetben megfelel a kívánalomnak. Hogy több anyagunk legyen, de ez természetesen több munkával is jár, s hogy fáradságunkat biztosan siker koronázza, több egyedet, illetve tövet is kiválasztunk. Az érés bekövetkeztével ezen egyedek kalászaiból kiválasztva a legtökéletesebb kalászt, amely legszebben van fejlődve, amelynek virágfüzérkéi legteltebbek, amelynek szára, illetve szalmája a legmegfelelőbbben van fejlődve, vagyis a szalmánál legmegfelelőbb az egyes esomók közti távolság, s ebből a legszebb füzérké leg-szebb magvait szemenként elrakjuk s az ezekből származott növények fogják adni az anya töveket.

Az anya töveket ugyanolyan gondos megfigyélésben részesítjük mint a kiválasztott egyedet s amennyiben valami tulajdonság nem felel meg, vagy valamely tekintetben hátrányosan fejlődnek, úgy nem sajnálva az eddigi fáradságot, minden kímélet nélkül ki kell hagyni a további termelésből. Így módon, legtöbbször azonban csak néhány év alatt szerezhethünk olyan magot, amely valamennyi kívánalmunknak megfelel.

Kifejleszhetjük ily módon a buzában a bokrosodási képességet, s így a nagyobb termőképességet, a szár vagyis szalma nagyobb szilárdságát s a növényi gomba betegségek, főképp a rozsdá ellen való ellenálló képességet. Ezenfelül az így származott mag a meglévő hazai anyagból való lévén, annak aklimatisációra szüksége nincs s minden veszély nélkül termelhető.

Ha már egy határozott tulajdonságokkal bíró maggal bírnak, arról már rövid idő alatt körül-belül 4 év alatt termelhetünk annyit, hogy nagyobb területeket is bevehetünk s azután az egész gazdaságba is felhasználhatjuk.

Amennyiben azonban azon principiumból indulunk ki, hogy buzánk degenerálva van s mi tenyészki-választással a degeneráció hibáit helyre akarjuk hozni s elértük is az eredményt, nem szabad fél uton megállni, nehogy a gyorsan megszerzett tulajdonságok ép oly gyorsan mint megszerzettettek el is vesszenek, hanem folytonosan utánna kell pótolni, tökéletesíteni az anya növényeket illetve magokat, s ép oly elbánásban részesíteni évről-évre, mint amilyenben a jó tulajdonságok megszerzésének évében részesítettük.

A buzának ily módoni nemesítése már a gyakorlatban beváltott, amennyiben a tisztelt egyesületi tag urak ez iránt érdeklődnek, avagy a cirka 13 évi munkásság eredménye gyanánt elő-állított nemes magból beszerezni óhajtának, szívesen szolgálok felvilágosítással.

Sárközy Viktor.

Tenyészbikák nevelése.

Minden állatnemnél, de különösen a szarvasmarhatenyésztésnél nagyfontosságú az apaállatok okszerű nevelése. Ez egészen természetes, is mert a bikának jó tulajdonságait sokkal többször van alkalmunk átörökíteni s így az állományunkon rontani vagy javítani, mint a tehénnek. Természetes tehát, hogy a tenyésztő legtöbb feladata az, hogy az apaállatok nevelése és kiválasztása tökéletes legyen.

Első főkéllék, hogy csak egészséges állatok utódjait neveljük tenyésztésre; továbbá arra törekedünk, hogy az apaállatfajtájának jellegző színét és formáit a legnagyobb mértékben bírja, mert ezáltal tenyészetünk konformitása biztosítva leendő.

Kiváló gondot fordítunk már a növendékállattal esontozatára, gyenge vállu és sok álbordával bíró állatot ne használjunk tenyésztésre; ikeresülötteket tenyészállatnak semmiesetre se neveljünk fel, durva fejű állatot már kiesiny korában küszöböljünk ki a tenyésztésből.

Kívánatos, hogy az elválasztott borju az istállóban ne lekötve, hanem rekeszekben szabadon hagyassék s ha lehet az istálló kifutókkal láttassék el.

A növendékállat takarmányát alacsony fekvő etetőből kapja, hogy ezáltal a takarmányért mélyen kelljen nyulnia, mely mozgás a hát és derék erősítésére kitűnően hat. Gondunk legyen, hogy az ily fiatal borju vizet ad libitum ne igyék, mert ez csak a hasat növeli s igen sokszor a derékfejlődést is károsan befolyásolja.

Tapasztalásból mondhatjuk, hogy a csontozat fejlesztésére kiváló jó hatást gyakorol, ha a borju akkor, midőn elválasztatik, egész egy éves koráig lenmaglisztből kását kap. Kezdetben $\frac{1}{2}$ liter, melyet fokozatosan 1 literig emelhetünk. A kását mindig közvetlen a rendes takarmányozás után frissen készítve adjuk, a keveréshez langyos vizet használunk. A használandó lisztet legjobb, ha lenmagból magunk állítjuk elő s nem boltban vesszük.

Az apaállatokat további fejlődési időszakban is állandóan figyelemmel kell kísérnünk s így különösen ajánlatos azon bikák felnevelése, a melyeken szembetűnő szülei jó tulajdonságainak öröklése, mert csakis így lehet reményünk arra, hogy a szem előtt tartott tenyészirány a gulyában állandósítva leendő. Hogyha a gulyában egy bizonyos irányt követünk s ezt fokozott mértékben állandósítani óhajtjuk, ne idegenkedjünk az okszerű beltenyésztéstől sem, mert ez ugyyszólván egyedüli lehetőség egy bizonyos irány biztosításának eléréséhez.

A felnevelésre szánt bikáknál különösen gondoskodásunk tárgyát képezze a helyes küllem. Jó tenyészbika háta teljes hosszában egyenes, jól zárt és széles, bordái dongásak, szügye kiválóan fejlett legyen, mely utóbbi jó tudóre mutat. Figyelem fordítandó arra, hogy a medencecszelés méretei arányban álljanak annak hosszúságával. Bőre könnyen elmozdítható, puha szőre közep-finomságú tömört legyen. A tejelőanyag előállítására fontos az, hogy ne csak a bika anyjának, hanem annak a családnak, melyből származik, ismert legyen tejelőképessége, valamint tejének zsírtartalma.

A tenyészanyag kiválasztásánál a tehetőségre feltétlenül figyelemmel kell lennünk, azonban mérlegelnünk kell az állat egészségére fontos tényezőket is, nehogy a tehetőség egyoldalú fejlesztésével az állatok szervezetét gyengítsük.

Ha tekintetbe vesszük a tenyészbika kiválasztásánál az elmondottakat, figyelemmel legyünk a szim megválasztására is, mert a számító tenyésztőnek oda kell törekedni, hogy tenyészete színben is megfelelő legyen.

A nyugati fajta szarvasmarhától általában gyors fejlődést kívánunk s így természetes, hogy elsősorban ezen tulajdonságot apaállatainknál kívánjuk meg. Ezen gyors fejlődés alapfeltétele a jó tartás, hogy a bika 15-16 hónapos korában teljes erjében és tenyésztésre alkalmas legyen. Éppen a gyors fejlődést forszírozandó, sok tenyésztő tulságosan takarmányozza és állandóan istállózza a bikát s szem elől téveszti az állat egészségi állapotára kiválóan szükséges szabad mozgás megadását. Ez okozza azután, hogy némely tenyészállat időelött, tehát már akkor elnehezedik, mielőtt még a bika átörökítő képességéről meggyőződhetnénk, fontos pedig, hogy egy a tenyésztésnek megfelelő és nagy értéket képviselő bikát minél tovább használhassunk.

A növendékvikáknak, ha már a majorhoz közel legelővel nem rendelkezünk, gondoskodjunk alkalmas kifutóról az istálló körül.

Nem mulaszthatjuk el e helyütt megemlíteni, hogy mennyire fontos volna a mi kihalásatlan havasi legelőinket állattenyésztésünk érdekében kihasználni. Ilyen alpesi legelő többet ér bármily kitűnő takarmánynál, ezenfelül az állat egészségi viszonyaira, valamint esontozatának fejlődésére kiválóan előnyös.

Ezen legelők kihasználását az államnak oly olesó vasuti fuvartelekekkel kellene támogatni, hogy még a legtávolabb fekvő gazdaságoknak is mód nyujtassék arra, hogy állataikat ezen legelőkre felküldhessék. Kívánatos lenne, ha ezirányban a gazdaközönség mozgalmat indítana. Használatban levő bika tartásánál figyeljünk szintén arra, hogy ha a bika a tehénekkel ki nem járhat s így kevés mozgásra van alkalmunk, hogy az korán el ne nehezedjék. Eanek meggátolására igen alkalmas a bika jármozgása, de természetesen csak oly mértékben, hogy a célszerű mozgást szolgálja. Ha a bika jármozgását idején kezdjük s nem akkor, midőn már a bika makrancos, csak ritka esetben okoz nehézséget a betanítás. A tanítás legegyszerűbb módja, ha a bikát egy erős üszövel vagy meddő tehénrel fogjuk be.

Több vidéken tapasztalható, hogy a bikát egymásután kétszer, azaz "duplázza", eresztik a tekénre, dacára hogy az első ugrás is tökéletes volt. Ez felesleges rossz szokás, mellyel a bika tartós hágóképességét erősen csökkentjük, már pedig a tenyésztőnek arra kell törekednie, hogy értékes bikáját minél hosszabb ideig használhassa.

Igaz, hogy a tenyésztő ily gondos nevelés és szigorú kiválasztás folytán odajut, hogy felnevelésre szánt bikaborjaiból talán legjobb esetben $\frac{1}{3}$ -ad részét adhatja el tenyészanyagának, míg a többi esetleg mészáros útján kénytelen értékesíteni; de ez ne riassza vissza a gazdaközönséget a bikaneveléstől. Mert első sorban a tenyészanyagának megmaradt bikáiért nagyobb árat fog kapni, másodsorban a tenyésztésre nem alkalmas egyedeket felhizlalva — mi feltétlenül kifizeti magát, mert a bika igen jól értékesíti a a takarmányt — a mai, valamint az előreláthatólag még hosszú ideig megmaradó magas husárák mellett, mindig meg fogják bőségesen fizetni a reá fordított fáradozás költségeit.

v.

VEGYESEK.

Szarvasmarhák szállítása. Zalavármegye területéről sok szarvasmarhát szállítanak külföldre és pedig nem csak vágómarhát, hanem tenyészállatokat is. Az állatrakodó állomások forgalma tehát rendes körülmények között, ha kiviteli korlátozás nem áll fenn, meglehetősen élénk. Akinek alkalmunk volt az állatok berakását megfigyelni, sokszor megborzadhatott attól a kegyetlenségtől, amellyel a vasuton szállított anyagot kezelik. Újabb megfigyelések bebizonyították, hogy a vasuton való szállítás szokásos módja, amikor az állatokat annyira összezúfolják, amennyire csak lehet, káros és veszedelmes. A vasuton szállított szarvasmarhán, ha huzamosabb ideig van a kocsiban, betegség tünetei mutatkoznak. Hőmérséklete szokatlanul magas, tápolyog és nehezen lélegzik. A betegség sokszor elhullással végződik. A betegség okát a huzamos rázásban keresik. A bajt úgy lehet elkerülni, ha berakás előtt az állatokat jól megetetik s úgy rakják őket be, hogy lefekhessenek. Légvonattól lehetőleg meg kell őket óvni. A fősulyt azonban arra kell fektetni, hogy az állomásokon az állatokkal megrakott kocsikat ide oda ne tolassák. Ha a vasuton szállított állat megbetegedett, sós vizet kell neki adni s addig pihentetni, míg teljesen magához tér.

Mezőgazdasági termény, gazdasági gép- és állatkiállítás Hevesen. A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület a nm. magyar kir. Földmiv. Minister ur támogatásával Hevesen 1905. évi szeptember hó 17. és 18. napjain rendezi mezőgazdasági kiállítását, gazdasági gép, eszköz, szőlő- és bortermékekből, valamint díjazással kapcsolatos állatkiállítását is. Bővebb felvilágosítást nyújt a Hevesmegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatala Gyöngyösön.

Piaczi árak a legutolsó hetivásáron 60 kilogrammonként

	minőség szerint	Kor.-tól	Kor.-ig
búza		7.30	—
rozs		6.—	—
árpa		6.—	—
zab		6.50	—
tengeri		8.—	—

Nyílt-tér. *)

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk

Felelős szerkesztő: dr. Csák Károly.

Társzerkesztő és kiadó: Udvardy Ignác.

Dunántúli Vajkiviteli Vállalat

Jánosházán.

Legmagasabb áron vesz szövetekezeti tea vajat, bármily mennyiségben, egy vagy több évi kötésre, tetszés szerinti óvadék letétele mellett.

Szívesen közreműködünk szövetekezetek alakításában is és bármily e dologba vágó kérdézősködésekre készséggel szolgálunk felvilágosítás és utbaigazítással.

Szőlővessző!

A világhírű „Delawáre“ adja legjobb bort!

— Oltani pertmetezni nem kell! —
A szőlészet kincse.

A phylloxerának ellent áll!
Leírását és árjegyzékét ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok
mérsékelt áron kaphatók!
Nagymennyiségű sima és gyökeres „Delawáre“ vessző eladás.

Cím: **Szifygyártó és Takács**
szőlőtelep-tulajdonosok.

Telep: Alsőseged. Központi iroda: Felsőseged.
Somogy megye.

Üzlet eladás.

40 év óta jó forgalomban levő üzlet és korcsmát h á z z a l együtt családi viszonyok miatt szabadkézből eladom.

Flesch Manó
rédicsi lakos.

Kiadó lakás.

A „Zalavármegyei Takarékpénztár rt.”
saját házában

az emeleti helyiséget,
mely áll 5 szoba, konyha, pince
stb. mellékhelyiségekkel együtt

1905. évi november 1-től

bérbe adja.

Bővebb felvilágosítással szolgál
az intézet igazgatója

Krosetz István.

7909/tkv. 1905. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A zalaegerszegi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közli, hogy a zalaegerszegi takarékpénztár végrehajthatóan Fürst Benedek és társai végrehajtást szenvedők elleni végrehajtási ügyében Fürst Hedvig Lackenbach Ferenoné utóajánlata folytán a zalaegerszegi kir. törvényszék területén levő, a zalaegerszegi 1846. számú tjkvben 525/a hrszám alatt Fürst Benedek és néhai Grünwald Erzsébet tulajdonul felvett lakházra 2240 korona kikiáltási árban elrendeltetik és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1905. évi augusztus 25-ik napjának d. e. 10 órájkor Zalaegerszegen a telekkönyvi hatóság irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul el nem fog adatni.

Árverezni szándékoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 224 koronát készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-c. 48. §-a alatt jelzett árfolyammal számított és az 1884. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.
Zalaegerszegen, 1905. évi július hó 20-án.

Rutich, kir. tszéki bír.

Gabonaüzlet megnyitás!

Van szerencsénk a nagyérdemű gazdaközönség szíves tudomására adni, miszerint Zalaegerszegen a Fő-téren Rechnitzer vasárus-féle házában

gabonakereskedést

nyitottunk.

Foglalkozunk minden e szakmába vágó termények vétele és eladásával.

Amidőn szíves támogatásukat kérjük, maradunk mindenkor a legpontosabb és legszolidabb kiszolgálást ígérve

kitünő tisztelettel

Számek és Weisz.

1338. szám.

H i r d e t m é n y.

1. A soproni cs. és kir. élelmezési raktár és a szombathelyi fiók élelmezési raktár szükségletére termelőktől (gazdaszövetkezetektől) kézi vásárlás útján 2.600 métermázsza rozst és 11.800 métermázsza zabot szerez be a következőleg és pedig: **a soproni raktár részére** 1905 évi augusztus hónapban 1000 mm. rozst és 2000 mm. zabot; szeptember hónapban 500 mm. rozst, 2000 mm zabot; október hónapban 2000 mm. zabot és november hónapban 800 mm. zabot; **a szombathelyi raktár részére** 1905. augusztus hónapban 600 mm. rozst, 2000 mm. zabot; szeptember hónapban 500 mm. rozst, 200 mm. zabot és október hónapban 1000 mm. zabot.

2. A megvételre kínálandó gabonának az utolsó aratásból valónak, teljesen érettnak, száraznak, egészségesnek, gázos növények magvaitól és egyéb idegen magoktól majdnem, rovaroktól (zsizsiktól s efféléktől) azonban mentesnek és nagy, kemény és lehetőleg egyenlő szeműnek kell lennie, kő-, föld- vagy agyag-golyócskák csak szórványosan fordulhatnak elő benne. Belekevert idegen anyag vagy szemét a rozsban legföllebb (3·5) %-át teheti a gabona súlyának. — Egy hl. rozst súlyának legalább is 69 kg. s egy hl. zab súlyának pedig 41 kg.-nak kell lennie.

3. A soproni katonai élelmezési raktár és a szombathelyi katonai fiók élelmezési raktár szükségletére az ajánlat **szó- vagy írásbelileg** önállóan minden egyes élelmezési raktárnál f. évi augusztus hó 1-től kezdve bármely mennyiségben és legkevesebb 2 kilogramnyi minta benyújtása mellett tehető.

A minta bemutatásától eltekinthető azon esetben, ha az ajánlatban a kínált áru minősége határozottan »raktárképesnek« állítatik s feltehető, tekintettel az előbbi üzleti összeköttetésre ajánlkozók, hogy a minőség volta a raktárképességben kétséget nem szenved.

Ha az eladandó termék 100 métermázsát el nem ér, úgy az — a meg nem felelő minőség vagy túl magas ár miatt való visszautasítás veszélye mellett — f. é. augusztus hó 1-től kezdve minden hetivásár napján délelőtt 6—11 óra közt a soproni katonai élelmezési, illetőleg a szombathelyi katonai fiók élelmezési raktárhoz beszállítható és az élelmezési (fiók) raktárnak irodájában bejelentendő.

Főleg kis- és középgazdák ajánlatai fognak figyelembe vétetni.

Kisebb termékmennyiségnél az áru megítélése, szembeötlő nagyon jó minőségűnél csak egyszerű megismeréssel történik.

4. Az egyes feleknek, kiket az élelmezési raktár kezelője mint termelőket nem ismer, igazolniok kell a saját maguk által termelt gabona hozzávetőleges mennyiségét. Az igazolás bizonyítvány által történik, amelyet a gazdasági egyesület tagjainak az egyesület, a többi mezőgazdának pedig a politikai, vagy a községi hatóság állít ki.

Az igazolást a gazdasági egyesület (gazdaszövetkezet) valamely bizalmi férfia személyesen is teljesítheti a gabona-eladó fél számára. A gazdasági egyletek (szövetkezetek) által megvételre kínált gabonamennyiségekre vonatkozólag az illető egyletek (szövetkezetek) képviselői ebbeli minőségüket igazolni tartoznak.

5. Amennyiben az eladásra kínált áru átvehetőnek találatik, az ára esetenként az áru jobb vagy gyöngébb minőségéhez képest, a piaci szokásos szabad alku alapján állapítatik meg és a kifizetés azonnal az áru átadása után eszközöltetik. A bélyeg-illetményt a kincstár fizeti. A szombathelyi fiók élelmezési raktár által bevásárolt áruk kifizetését ezen raktár eszközli.

6. Ajánlatok rendszerint az árunak a raktárnál való átadására teendő, de oly ajánlat is tehető, mely az árunak a vasutállomástól való átadását köti ki. Az eladott áru azonnal, de legkésőbb pedig 14 napon belül átadandó.

7. A soproni és ennek szombathelyi fiók élelmezési raktáránál hétköznapiokon a hivatalos órák alatt (d. e. 8—12 óra közt) bárkinek is a legnagyobb készséggel nyújtanak részletes szóbeli fölvilágosítást. — Sopron, 1905. évi július hó 18-án.

A soproni cs. és kir. katonai élelmezési raktár kezelő-bizottsága.

Alfa-Szeparator Részvény-társaság, Budapeston.

Tejgazdasági gépgyár.

Iroda, raktár és gyártelep; Budapest, VI., Lomb-utca 11.

Alfa-Laval Separatorok
(tejfőző gépek)

kézi- és erőhajtásra.

Alfa-Separatoraink eddig több mint
560 első díjat nyertek.

Évi gyártás kb. 60.000 darab.

Az Alfa-Separator
a legtökéletesebb főzőgép.

Tejszállító kannák,
Fejőedények,
Tejhűtők,
Előmelegítő és pasztörizáló
készülékek,

Vajköpülő és vajgyártó gépek,

A sajtgyártás eszközei,

Tejvizsgáló készülékek,

Mindenmű tejgazdasági esz-
közök és gépek legjobb
kiviteiben.

Tejszövetkezetek s
tejfeldolgozó telepek
berendezése s

ujjá alakítása.

Díjtalan tanácskozás min-
den tejgazdasági kérdésben!

Árjegyzékek, tervek és
költségvetések bérmentve.

Magyar kereskedelmi részvénytársaság

a m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

Budapest, V. kerület, Váci-körut 32. szám

ajánl a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült új szerkezetű

gőzcséplőkészleteket, ipari célokra alkalmas Compound loco-
bilokat, szesz- és benzin-motorokat.

MILLENIUM

fűkaszáló-, marokrakó- és kéveköttő aratógépeket,
valamint egyéb mezőgazdasági gépeket és eszközöket.

<p>Eladás darab szerint eredeti gyári árakban a gyári árlap után.</p>	<p>Főraktár: Kosztelitz Miksánál ZALAEGRSZEEN.</p>	<p>Minden valóban praktikus háziasszony, aki a zománc-edény minőségét nemcsak a szín tetszetős- sége után ítéli meg, hanem a használatban való tartós- ságra és olcsóságra fektet súlyt, most csak a szürkére zománcozott SZECESSZIÓ-EDÉNYT veszi. Westen P. betéti társaság, Pozsony, Ligetfalu.</p>	<p>Főraktár: Kosztelitz Miksánál ZALAEGRSZEEN.</p>	<p>Eladás darab szerint eredeti gyári árakban a gyári árlap után.</p>
--	--	---	--	--

<p>MINDEN HÖLGY ELŐNYE olcsón és a mellett mégis divatosan és elegánsan ruházkodni. Saját érdekében kerje ezért dustartalmu mintagyűjteményünket, melyet megtekintés végett ingyen és bérmentve küld a WIENER MODEN UNION Bécs, I., Schottenring 10</p>	<p>LEOPOLD GYULÁ Saját érdekében hirdesse a kizárólag VÉRSEGENYSÉG, ÉTVÁGYTALANSÁG, IDEGESSÉG gyógyására és gyenge szervezetek erősítésére a leghatásosabb készítmény a KRIEGER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR. Valódi tokaji borból készült, tehát nem tévesztendő össze más készítményvel. Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért Kis üveg ára 3-20 kor Nagy üveg 8 kor. - Kapható győgyárakban Postán küldi. KORONA-GYÓGYSZERTÁR Budapest, Kálvin-tér.</p> <p>Császárfürdő Elsőrangú kénes hévízű gyógyfürdő páratlan gőzfürdővel, legmodernebb közös és külön iszapfürdőkkel, pom- pás ásványvíz-uzsodákkal, kő- hőleg. villamos víz-, szénsavas és napfürdőkkel 200 kényelmes lakosztállyal. A legszolidabb kezelés. téli és nyári gyógyhely BUDAPESTEN. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve</p>	<p>SZIMON ISTVAN FÉLE GYÓGYEREJŰ SÓS-BORSZESZ Pattanás, kiütés, szeplő, májfolt, sőt ránczok is eltűnnek az arcról a valódi angol használatával. Egy üveg ára 2 korona. Hozzá ugorkaszappan 1 k, púder 1/20, K. Főszékhely: BALASSA KORNÉL gyógyszerész Bpest-Erzsébetfalva.</p>	<p>Szönyegeg takarók függönyök Bútorsovatek csipkefüggönyök Szönyeg- ház S. SCHEIN os. és kir. udv. száll. WIEN, I., Bauernmarkt 12. Dústartalmú képes ARJEGYZEK ingyen és bérmentve.</p> <p>Ön nagyon idősnek látszik! Fesse haját a CZERNY-féle Tanningene HAJFESTŐ-SZERREL</p>
---	---	--	--

<p>PLATSCHEK VILMOS elismert legolcsóbb, legszolidabb FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).</p>	<p>"SMITH PREMIER" képviselők keresetnek. "SMITH PREMIER N° 5" képes arjegyzek ingyen. A VILÁG LEGJOBB IRÓGÉPE.</p>	<p>BALASSA FÉLE UGORKATEL Főszékhely: BALASSA KORNÉL gyógyszerész Bpest-Erzsébetfalva.</p> <p>KATZER -féle részv. társaság megóvó-intézete az első és legnagyobb. 1/4 millió részvény- tőke. Budapest, Ó-utca 42, 44 (sa- ját ház), 45, 46, és Uj-utca 43. Katzer szőrmeárui az egész világon el vannak terjedve és elsőrangúak.</p>
--	---	---

<p>KISS SZERENCSEJE NAGY VÁSÁROLJON KISS-FÉLE SZERENCSE SORSJEGYET KISS KÁROLY TÁRSASÁG</p>	<p>A MÁLNÁSI SICULIA GYÓGYFORRÁS kiváló összetételű égvényes sós savanyúvíz, amely tapasztalatom szerint megbízható gyógy- hatással bír a légzőszervek, valamint a gyomor és bélcsatorna hurutos bántalmainál, ugy- szintén a húgy és ivarszervek hurutos és vérpangásos bántalmainál is. Jó hatást gyakorol továbbá a belek atoniájára és a hasi vérbőségből eredő májbetegségekre. A „Siculia“-forrás belső használatának turdással való egyesítése oszlató hatást fejt ki a női medence szervek idült izzadmányainál. A tudógümőkör kezdetleges eseteiben, valamint a gümös-görvélyes nyirkmirigy daganatok ellen jó sikerrel alkalmazható. Czél szerű segédeszközt képez az elhi- zás és idült köszvény gyógyításában is. Ezen sokoldalú használhatóságánál fogva méltán számot tarthat az orvosok figyelmére. Budapest, 1905. január 8. Dr. Korányi Frigyes, egyetemi tanár, főorvosi tanácsos, a M. Tud. Akad. tagja, stb. stb. Székhely: a kezelő tulajdonos „SICULIA” természetes énszavat sűrítő gyár r. t. MÁLNÁSFÜRDŐN Háromszék vm. Cím: SICULIA, Málnásfürdő. Főraktárak Budapestben: IV., Múzeum-körút 7., és minden nagyobb városban Kérjük a SICULIA névre figyelni!!!</p>	<p>Szénásgy szab. Árpád RAJZ- ESZKÖZ az összes közép- iskolákban a legjobban be- vált MAGYAR KÖRZÖ MINDENÜTT KAPHATÓ.</p>
--	---	--

Dr. Dreiszker J.
VIZGYÓGYINTÉZETE
és szanatóriuma
Közegen (Vasmegeye.)
Gyönyörű fekvésű. Egész éven át nyitva.
Állandó orvosi felügyelet; igen jutányos
ár; kitűnő ellátás. Legszebb gyógyered-
mények. Prospektus ingyen és bérmentve.

Szörvestő
A vegyileg megvizsgált, amellott hatóságilag az
arcbőrre ártalmatlannak talált
eltávolítja hölgyeknél az oly csunya, kellemetlen
arcszőrt gyökerestől, anélkül, hogy az arcbőrnek
legkevésbé is ártana és az arcnak megadja az
üdeséget, finomságot és simaságot. Ára 7 korona.
Vidéki megrendeléseket diskreéten utánvét mellett eszközöl:
Schmidek I. Budapest, VII., Nyár-utca 18.

**Egy jó házból való fiu
tanoncul felvétetik
Unger Antal könyvnyomdájába.**

Szuperfoszfátot,
strassfurti kaintot, strassfurti káli-
trágyasót 40% káli tartalommal,
továbbá mindennemű egyéb mű-
trágyafélet, azonkívül rézgálicot
(98—99%) elismert kitűnő minőség-
ben legolcsóbban szállít
„Hungária”
műtrágya-, kénsv- és vegyipar részv.-társaság
Budapest, V., Fürdő-u. 8.

Mindennemű
**gyümölcs és lombfa
magot,**
vadgesztenyét
vásárol:
Faragó Béla csász. és kir.
udvari szállító
Magyar Magpergető Gyára
Zalaegerszeg.
Ugyanott mindenfajú erdősítés és **jelősövényhez**
való tü- és lomblevelű csemete és gyümölcs-
vadonc kapható.

7591/1905. szám.

Pályázati hirdetés.

Alulírott kamara a budapesti »Keleti Kereskedelmi Akadémia« kerületbeli hallgatói számára 600, szóval hatszáz koronás ösztöndíjat alapított, mely ösztöndíjra ezenel kiírjuk a pályázatot.

Ezen ösztöndíjra csakis a kamarakerület (Moson-, Sopron-, Vas- és Zalamegye, Sopron szab. kir. város törvényhatóságok, területén illetőséggel bíró és valamely felső kereskedelmi iskolát avagy a »Keleti Kereskedelmi Akadémia« első évfolyamát kiváló sikerrel végzett hallgatók pályázhatnak.

A pályázati kérvény, melynek a pályázó nevét, lak- és illetékeségi helyét, családi viszonyait, erkölcsi magaviseletét feltüntető okmányokkal kell felszerelve lennie s amelyhez pályázó felső kereskedelmi iskolai érettségi bizonyítványa avagy a »Keleti Kereskedelmi Akadémia« első évfolyamának sikerrel való elvégzését tanúsító bizonyítvány csatolandó, **legkésőbb folyó évi augusztus hó 25-ikének délelőtti 10 órájáig** nyújtandók be ezen kamara elnökségénél.

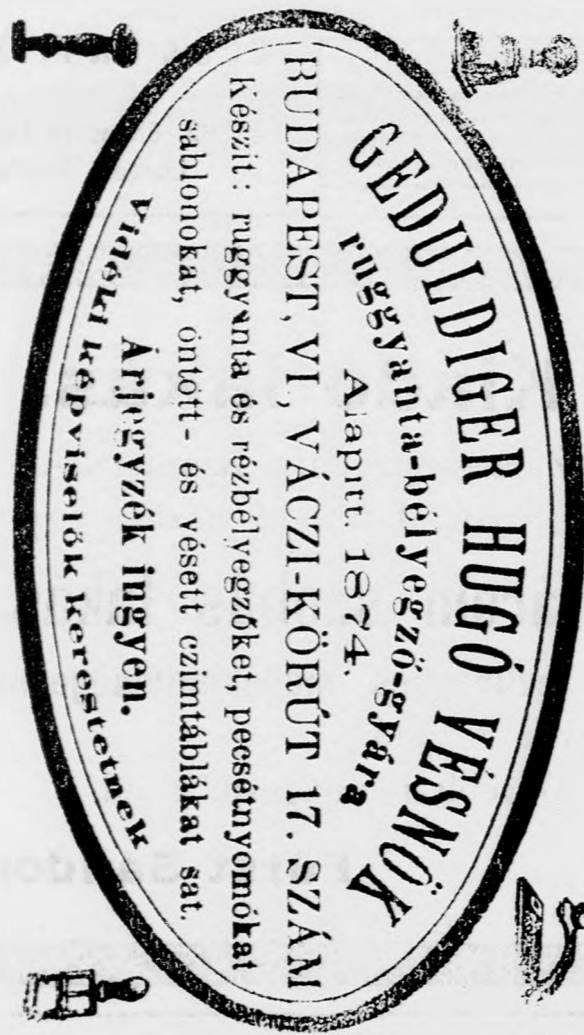
A kamara fenntartja magának azon jogot, hogy több kiváló minősítvényel bíró pályázó jelentkezése esetén a 600 koronás ösztöndíjat a két legérdemesebb pályázó között ketté oszthassa.

Sopron, 1905. évi július hó 22-én.

A kerületi kereskedelmi és iparkamara nevében:

Ulein József
elnök.

Kirchknopf
titkár.

Szülők figyelmébe.

A megváltóról nevezett nővérek Rohoncson (Vasvármegye) felvesznek az elemi- és polgári iskolára leánykákat. **Havi díj teljes ellátással 26 korona.**

Különösen ajánlható ezen intézet azon szülőknek, kik leányaikat a német nyelvre gyakorlatilag megtaníttatni akarják.

Bővebbet

az Igazgatóság.

WEISER J. C. gazdasági gépgyára Nagykanizsán.

Ajánlja mérsékelt áron elismert kitűnő gyártmányait, egyes egytetemes és többvasu acélekéit, az egytetemes ekékhez alkalmazható összes felszerelvényeit, vasboronáit és egyéb talajmivelő eszközeit.

Szab. „ZALA-DRILL” hírneves és verseny-győztes sorvetőgépet, szabad. kiváltható kapacsuklyókkal és egészen új kiemelő-készülékkel.

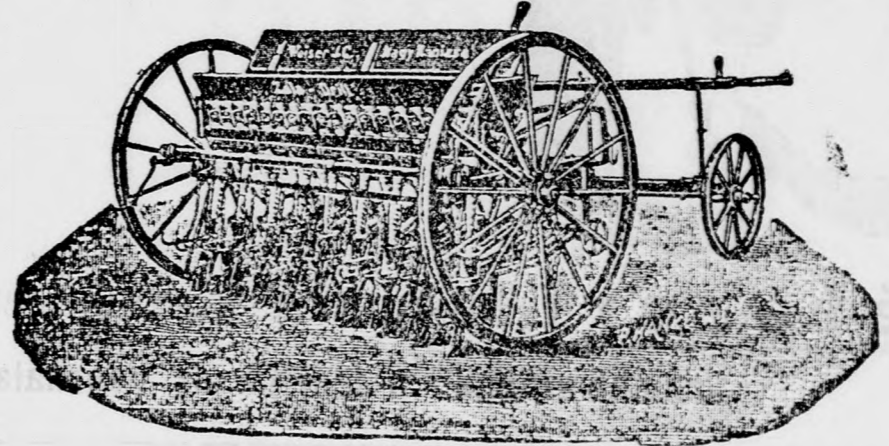
Szabad. új lenmagvető gép ferdebordás korongokkal.

„Hollingsworth” gereblyéit.

Járgányait, kukoricamorzsolót, szecska- és répavágóit,

valamint egyéb gazdasági gép

és eszközeit.

Mezőgazdasági Hitelbank Részvény-társaság

Budapest, V., Báthory-utca 5.

Áruosztály. TAKARMÁNYNEMŰEK: Védjegyzett „Kis-Bér” cukortakarmány, mellasse kölesönhordókban, finom és durva korpa, olajpogácsák, száritott sörtörköly, rápaszelet és szeszmoslák. Szirup fehér tengeri moslák. **MŰTRÁGYAFÉLÉK:** Chilisalétrom, superphosphát. Kartellen kívül: thomasalak és trágyafosz. Olajok, kenők. Zsákok és ponyvák, magvak, gazdasági gépek és egyéb gazdasági és technikai cikkek.

Bankosztály. A legelőnyösebb feltételek mellett földbirtokosoknak törlesztéses jelzálogkölcsönt. — Birtokosoknak, bérlőknek és gazdatiszteknek rövid- és hosszú lejáratu olcsó váltóhitelt. — Sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre kölcsönöket folyósít a legmagasabb arányig.

Az áruosztály szívesen szolgál mintázott árajánlattal.

Gazdáink figyelmébe!

Felhívjuk a biztosító közönség figyelmét azon körülményre, hogy hazánk legtekintélyesebb és legnagyobb biztosító intézetével, az

Első Magyar Általános Biztosító-Társasággal szerződési viszonyban állunk, mely szerint egyesületünk tagjait a legmesszebbmenő díjkedvezményben részesíti. — Kérjük tehát a közönséget, sziveskedjenek mindennemű biztosításaikat a fenti intézetnek átengedni és a biztosítás megkötésekor tagsági minőségükre hivatkozni, hogy kölesönös érdekeink megővassanak.

Zalamegyei Gazdasági Egyesület.

Mc. Cormick Harvesting Machine Company

(Chicagói aratógép.)

KNECHT E. J. igazgató.

Budapest, V., Váci-ut 30.

Gyártmányok: Kéveköttőgép, „Daisy” marokrakó aratógép, fűkaszálógép, szénagyűjtő gereblye és „Manilla” kéveköttőfonál gyártmányai. Amerikai tárcás boronák, rugós boronák, cultivátorok, szénaforgatók, kukoricavetőgépek.

Katalogusok ingyen és bérmentve.

Felvilágosításokkal készséggel szolgálunk.

Egyszeri átsimítás

Schicht-szappannal

(Szarvas vagy kulcsszappan)

pótol

kétzeri átsimítást közönséges szappannal.

Schicht-szappan a legjobb és használatban a legolcsóbb!

„MAYER“ gépgyár

vas- és fémöntőde részvény-társaság SZOMBATHELY.

Raktár: Budapest, V., Lipót-körut 15.

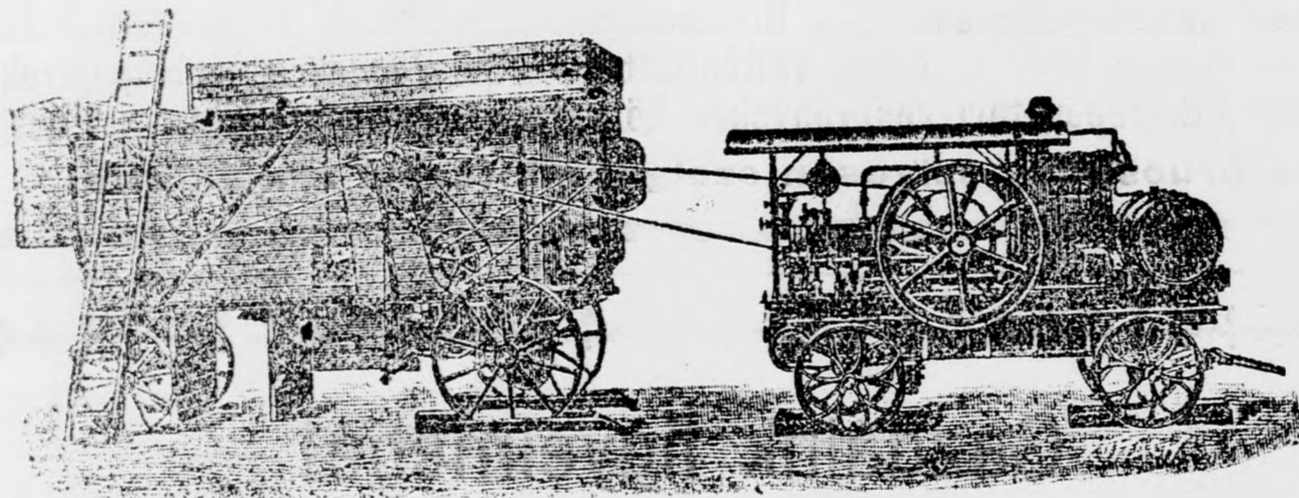
Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, ^{kitűnő szerkezetű} Benzin- és szivó- ^{2-50 lóerőig.} gázmotorokat

Benzin-motoros cséplőkészletek.

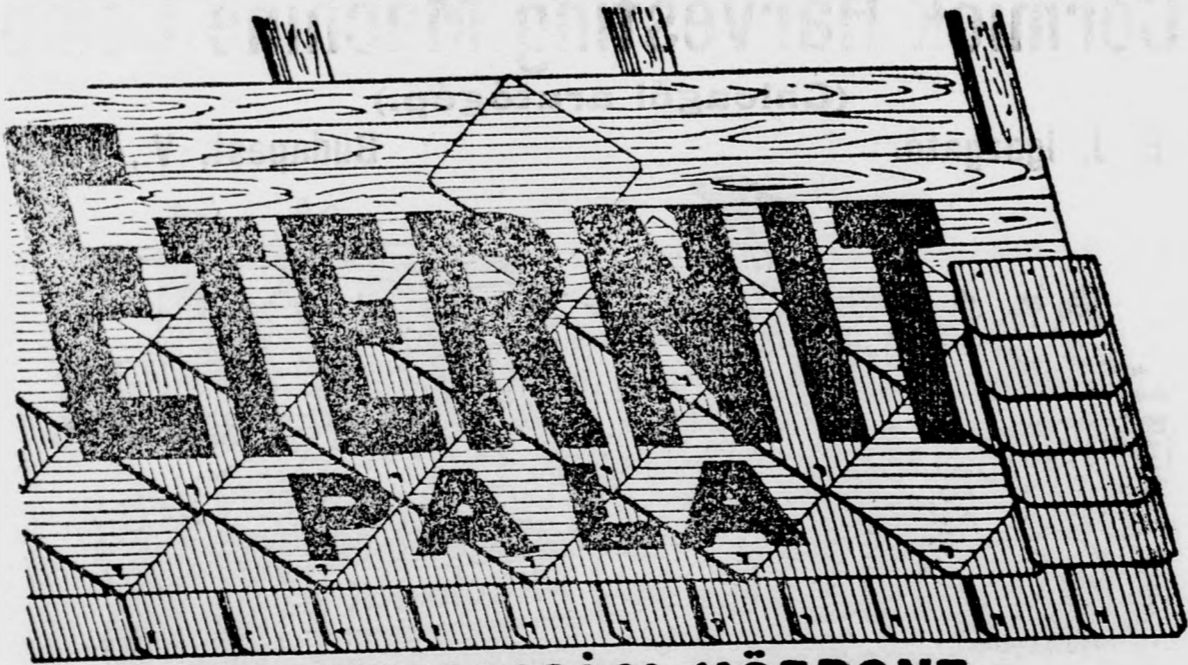
Legolcsóbb üzem!

Tűzveszély kizárva!

Malomépítészet: Új hengerek, minden e szakmába vágó gép gyártása. Teljes műalmi berendezések.**Különlegesség:** Legújabb szerkezetű csavaros és szabad. víznyomású borsajtók.**Osborne D. M.-féle** világhírű amerikai arató és kaszáló gépek magyarországi kizárólagos képviselősege.

Képes árjegyzék ingyen és bérmetve. — Kívánatra minden szükségletre külön költségvetés.

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDÉSI ANYAGA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST VI. ANDRÁSSY-ÚT 33.

Nyomatott Unger Antal könyvnyomdájában Zalaegerszegen.

Idős és ifju embereknek

ajánlatos Dr Müllernek több bővített kiadásban megjelent, a megzavart ideg és nemi rendszerről, valamint ennek radikális gyógy módjáról irt művét okulásul elolvasni.

1 K 20 fillérnek bélyegjegyekben való beküldése ellen borítékban megküldi:

Curt Röber, Braunschweig.

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cosaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A Cosapor többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodálatos ellenzenesség teszi az iszákosságoknak a szeszes italt. A Cosa oly caendeszen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejt, mi okozta javulását.

Cosa a családok ezreit békítette ki ismét, sok sok ezer férfit a szégyen és becstelenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített a sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a Cosapor tulajdonosa, mindazoknak kik kívánják, egy próba adagot és egy köszönő irásokkal telt könyvet díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezességünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

INGYEN PRÓBA 217. sz.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje még ma az intézetnek.
(Levelek 25 f, levelezőlapok 10 fillérrel bérmentestendők.)COSA INSTITUTE
(Dept. 217),
62, Chancery Lane,
London, Anglia.

Kiadó lakás.

Zalaegerszegen, a Körmeny-utca 22. szám alatt levő házban egy

három szobás lakás,

a szükséges mellékhelyiségekkel együtt, kiadó.

Bővebb felvilágosítást ad

Fürst Sándor.

Uj!

Cook és Johnson-féle

amerikai szabadalmazott

tyukszem gyűrű.

A jelenkor legjobb és legbiztosabb szere. Hatása egyszerű és azonnal csillapítja a fájdalmat.

Kapható az Osztrák Magyar Monarchia minden gyógyszer-tárában.

1 db borítékban 20 fillér, 6 db dobozban 1 K. Postán küldve 20 fillérrel több.

Magyarországi főraktár:

Török József gyógyszer-tára Budapest, VI. Király-u. 12.

Az Osztrák-Magyar Monarchia központi raktára „A Samaritanus”-hoz címzett gyógyszer-tár, Grázban.